શ્રી સચ્ચિદાનંદ સદ્‌ગુરૂ
યોગીરાજ ઉપાસની બાબા
મહારાજ, સાકોરી.

ઉપાસનાક્રમ,

(ગુજરાતી લિપીમાં, અર્થ સહિત.)

સને ૧૯૩૧

કીંમત બે આના.

શ્રી સદ્‌ગુરૂ યોગિરાજ ઉપાસની બાબામહારાજ, સાકોરી

પ્રસ્તાવના.

આ ઉપાસનાક્રમની આરતીઓ પ્રથમ દેવળમાં અને પછી મહારાજશ્રીની ઝુંપડીમાં નીચે જણાવેલ વખતે થાય છે. દરેક ઉપાસનાક્રમની ખબર, અગાઉથી, ઘંટ વગાડી આપવામાં આવે છે.

	દેવળમાં	ઝુંપડીમાં
પ્રાત:કાળનો ઉપાસનાક્રમ સુમારે	૫ વાગે	૫॥–૬
બપોરનો ઉપાસનાક્રમ સુમારે	૧–૧॥ વાગે	૧॥–૨
રાત્રીનો ઉપાસનાક્રમ સુમારે	૭ વાગે	૯—૯॥

સ્હવારે આશરે ૯–૯॥ નો સમય, મહારાજશ્રીની ઝુંપડી સામેના મહા-દ્વાર મ્હોટા દરવાજાની કમાન નીચે પુરૂષોને ભજન કરવા માટે નિયત થયેલો છે. તેવીજ રીતે લગભગ સંધ્યા સમયનો કાળ સ્ત્રીભજન માટે મુકરર થયેલો છે. આ ભજનમાં સ્હવારે કોઈ પણ પુરૂષ તથા સંધ્યાકાળે કોઇ પણ સ્ત્રી ભાગ લઇ શકે છે.

સ્હવારનું પુરૂષોનું ભજન થયાં બાદ શ્રીના પૂજન, દર્શન માટે ઘંટ વાગે છે તે સમયે તે કાર્ય કરી શકાય છે.

આ ઉપરાંત દેવળમાં ઘણાં વર્ષોથી પાદુકા (પાવડી) ઉપર બ્રાહ્મણો રૂદ્રી, ગણપતી અથર્વશીર્ષ, શિવ મહિમ્ન વગેરે મંત્રો બોલી અખંડ અભિષેક કરે છે. આ અનુષ્ઠાનમાં પણ હરેક બ્રાહ્મણ આ અનુષ્ઠાન-વ્યવસ્થાપકને કહી, પોતે રહેવાના હોય તે દરમ્યાન અમુક એક વખતનો પહેરો પોતાને માટે ઠેરવી, તે પ્રમાણે અનુષ્ઠાનમાં ભાગ લઇ, પુણ્ય સંપાદન કરી શકે છે. બ્રાહ્મણેતરો પણ આ અનુષ્ઠાનનો લાભ બ્રાહ્મણોદ્વારા લઇ શકે છે અને સેંકડો લોકો એ પ્રમાણે લે છે પણ ખરા.

તેજ પ્રમાણે મંજીરાના અખંડ ધ્વનિ સહિત સ્ત્રી પુરૂષોદ્વારા રાત દિવસ ભજન ચાલુજ હોય છે. તેમાં પણ હરેક માણસ પોતે રહેવાના હોય તે

દરમ્યાન અમુક વખતનો પહેરો લઇ તે વખતે ભજન કરી શકે છે.

ઉપરાંત, સાંજે સુમારે પાંચ વાગે, પુરાણ વંચાય છેજ તેનો પણ હરેક સ્ત્રી પુરૂષ લાભ લઇ શકે છે.

ખરી ભક્તિથી, લાગણીથી, ઇમાન ઈતબારથી, કોઇને કાંઇ સત્કર્મ કરવું હોય તો તેને કોઈપણ રીતનો સાકોરીમાં પ્રતિબંધ નથી અને એવાં કોઈ સ્ત્રી પુરૂષોને કાંઈ અડચણ પડે તો તે દૂર થઈ શકે છે. સાકોરી આવનાર હરેક સ્ત્રીપુરૂષે જરૂર જેટલાંજ કાર્યો કરી, વ્રતસ્થ રહી, જરૂર જેટલું જ બોલી, ઉપર જણાવેલા સર્વ ઉપાસનાક્રમમાં ભાગ લઈ પુણ્ય સંપાદન કરવું, એજ મ્હારાજશ્રીની સેવા છે, એમ મહારાજશ્રીએ વારંવાર કહેલું છે.

ઉપાસની નગરની બધી જગ્યા, મંદિર, મકાનો બધાં ખાનગી માલીકીના છે. સાર્વજનિક નથી. માટે કોઇ પણ નવા વા જુના આવનારે ત્યાંની પદ્ધતિને અનુસરી પોતપોતાના ધર્મ પ્રમાણે ચાલવું. ત્યાંની

પદ્ધતિ તથા ધર્મથી વિરૂદ્ધ, સાકોરી રહે તે દરમ્યાન, કોઈએ ચાલવું નહી, એવી શ્રીની આજ્ઞા છે.

છેવટે, કાકડ આરતીની બે ટુંકોની યાદ આપી વિરમું છું.

આયુષ્ય જાત આહે પહા ।। કાળ ટપતસે મહા (૨)
સ્વહિતાચા ઘોર વહા (૨) ।। ધ્યાની રહા શ્રીહરીચ્યા
સંત ચરણી ભાવ ધરા ।। ક્ષણ ક્ષણ નામ સ્મરા (૨)
મુક્તિ સાયોજ્યતા વરા (૨) હેંચી કરા બાગાનોં

(અર્થ માટે જુઓ પાનું ૧૦)

વા. પ્રા. પટેલ.

श्री गणेशायनमः

ઉપાસના ક્રમ.

પ્રાતઃકાળનો ઉપાસના ક્રમ.

૧ ભૂપાળી.

જોડુનિયાં કર ચરણીં ઠેવિલા માથા । ચરણીં૦ માથા ॥ પરિસાવીં વિનંતિ । પ૦ વિ૦ । માઝી પંઢરીનાથા ॥૧॥ અસો નસો ભાવ આલોં તુઝિયા ઠાયાં । આલો૦ ઠાયા ॥ કૃપા દૃષ્ટિ પાહેં । કૃ૦ પા૦

---

૧ પ્રભાત.

હાથ જોડી (નમસ્કાર કરી) ચરણમાં માથું મૂકું છું. હે મ્હારા પંઢરીનાથ (વિઠ્ઠલનાથ) મ્હારી વિનંતી સાંભળો ॥૧॥ ભાવ હો ન હો પણ ત્હારા સ્થાનમાં

માઝયા પંઢરીરાયા ॥૨॥ અખંડિત અસાવેં ઐસેં વાટતે પાયીં । ઐસેં૦ પાયીં ॥ સાંડોનિ સંકોચ ॥ સાં૦ સં૦ । ઠાવ થોડાસા દેઇં ॥૩॥ તુકા મ્હણે દેવા માઝી વેડી વાંકુડી । દેવા૦ વાંકુડી ॥ નામેં ભવ પાશ । ના૦ ભ૦ । હાતીં આપુલ્યા તોડીં ॥૪॥

૨ ભૂપાળી.

ઉઠા પાંડુરંગા પ્રભાત સમય પાતલા । પ્રભાત૦

આવ્યો છું તો મ્હારા પર કૃપા દૃષ્ટિ કરો ॥૨॥ તારા ચરણમાં અખંડ રહું એમ થાય છે. માટે સ્થળ સંકોચ છોડી મ્હને (ત્યાં રહેવા માટે) થોડી જગ્યા આપો. ॥૩॥ (સંત) તુકારામ કહે છે હે પ્રભુ । મ્હારી આ ગાંડી ઘેલી વાણી છે. પણ નામ સ્મરણ કર્યાથી આપ આપના હાથ વડે ભવપાશ તોડી નાંખો છો. ॥૪॥

૨ પ્રભાત.

પાંડુરંગ, ઉઠો પ્રભાતનો સમય થયો. વૈષ્ણવોની

પાતલા ॥ વૈષ્ણુવાચ્યા મેળા । વૈ૦ મે૦ । ગરૂડપારીં દાટલા ॥૧॥ ગરૂડપારા પાસુનિ મહાદ્વારા પર્યંત । મહા૦ પર્યંત ॥ સુરવરાંચી માંદી । સુ૦ માં૦ । ઉભી જોડૂનિ હાત ॥૨॥ શુકસનકાદિક નારદ-તુંબર ભક્તાં ચ્યા કોટી ॥ તુંબર૦ કોટી ॥ ત્રિશુળ-ડમરૂ ઘેઉનિ । ત્રિ૦ ડ૦ । ઉભા ગિરિજેચ્યા પતિ ॥૩॥ કલિયુગીંચા ભક્ત નામા ઉભા કીર્તનીં । નામા૦ કીર્તનીં ।। પાઠી માગેં ઉભી । પા૦ ઉ૦ । ડોળા લાવુનિયાં જની ॥૪॥

ગર્દી ગરૂડપાર આગળ થઇ છે ॥૧॥ ગરૂડપારથી મહાદ્વાર (પંઢરપુરના વિઠ્ઠલનાથજીના દહેરાંના અમુક ભાગનાં નામો છે) સુધી દેવ લોકોનુ ટોળું હાથ જોડી ઉભું છે. ॥૨॥ શુક, સનકાદિક, નારદ, તુંબર વગેરે કોટી ભક્તો તથાઃગિરિજાપતિ શંકર ત્રિશુળ ડમરૂ લઈ ઉભા છે ॥૩॥ કળિયુગના મુખ્ય ભક્ત નામદેવ કીર્તનમાં ઉભા છે અને પાછળ ભક્તબાઇ જનાબાઇ આંખ બંધ કરી ઉભાં છે. ॥૪॥

૩ ભૂપાળી.

ઉઠા ઉઠા શ્રી સદ્દગુરૂનાથા ચરણુકમલ દાવા। આધિવ્યાધિ ભવતાપ વારૂની તારા જડજીવા ॥ ગેલી તુહ્માં સોડુનિયાં ભવતમ રજની વિલયા। પરિહી અજ્ઞાનાસી તુમચી ભુલવી યોગમાયા। શક્તિ ન આમ્હાં યત્કિંચિતહી તિજલા સારાયા। સમર્થ સદ્દગુરૂચરણુ દર્શનેં જાઇલ તી વિલયા ॥ ઉઠા૦ જડજીવા૦॥ શ્રી કાશિ-નાથ સદ્દગુરો, ભવતિમિર નાશક રવી। અજ્ઞાની પામરેં

---

૩ પ્રભાત.

શ્રી સદ્દગુરૂનાથ, ઉઠો ઉઠો, ચરણુ કમલ દેખાડો. શારીરિક માનસિક તથા આ ભવ (જન્મ મરણુના ફેરા) ના તાપો દૂર કરી અજ્ઞાન જીવોને તારો. ॥ સંસાર રૂપી અજ્ઞાન રાત્રિ તમોને છોડી જઇ નાશ પામી છે. પણુ આ અજ્ઞાનીને તમારી યોગમાયા ભુલાવામાં નાંખે છે. તે માયાને દૂર કરવાની અમારામાં જરાએ શક્તિ નથી. સદ્દગુરૂ સમર્થના ચરણુ દર્શનથી

ક્તિ વર્ણાવી થોરવી । તી વર્ણિતાં ભાગલે બહુવદનિ શેષ–વિધિ–કવિ ॥ ઉઠા૦ જડજીવા ॥ સકૃપ હોઉનિ મહિમા તુમચા તુમ્હીચ વદવાવા । આધિ વ્યાધિ ભવતાપ વારૂની તારા જડજીવા ॥ ઉઠા ઉઠા શ્રી સદ્ગુરૂનાથા૦ જડજીવા ॥૧॥

ભક્ત મનીં સદ્ભાવ ધરૂનિ જે તુમ્હાં અનુસરલે । ત્વત્પદ–દર્શન સ્તવન કરાયા દ્વારિં ઉભે ઠેલે । ધ્યાનસ્થ તુમ્હાંસ પાહુની મન આમુચેં ધાલે । પરિ ત્વદ્વચના

તે જતી રહેશે ॥ ઓ શ્રી કાશીનાથ સદ્ગુરૂ, તમો આ સંસારરૂપી અંધકારનો નાશ કરનાર સૂર્ય છો. અજ્ઞાની પામર લોકો અમો તેનું મહત્વ શું ગાઇ શકીએ ? તેનું વર્ણન કરતાં અનંત મુખવાળો શેષ, બ્રહ્મા તથા કવિઓ પણ થાકયા ॥ કૃપા કરી તમારા મહિમાનું વર્ણન તમોજ કરાવો અને ત્રિવિધ તાપ દૂર કરી અજ્ઞાનીઓનો ઉદ્ધાર કરો. ॥૧॥

જે લોકોએ ભક્તનો સદ્ભાવ મનમાં ધરી તમને ભજયા તેમને તમારાં ચરણ કમલના દર્શન કરવા,

મૃત પ્રાશાયા તેં આતુરઝાલે ॥ તેં આતુરઝાલે ॥ ઉઘડો નિ નેત્ર કમલા દીનબંધુ રમાકાંતા। પાહિં બા કૃપા દૃષ્ટિ બાલકા જશી માતા। પાજુનિ બોધામૃત-પાન્હા હરીં તાપ દીના-નાથા ॥ હરી૦ દીનાનાથા૦ ॥ આમ્હી આપુ લે કાજાસ્તવ તુજ કષ્ટવિતોં દેવા ॥ ક્ષમસ્વ ભગવન્ દર્શન દેઉનિ ઘેઈ બાલક લઘુ સેવા। ઉઠા ઉઠા શ્રી સદ્ગુરૂનાથા ચરણુ કમલદાવા। આધિ વ્યાધિ

તથા સ્તુતિ ગાવા, બારણા આગળ ઉભા રાખ્યા છે. તમોને ધ્યાનસ્થ દશામાં જોઇ અમારૂં મન તૃપ્ત થયું છે પણ તમારા વચનામૃતનું પ્રાશન કરવા (સાંભળવા) તે અધીરૂં બન્યું છે ॥ હે દીનબંધુ લક્ષ્મીપતિ તમારાં નેત્ર કમલો ઉઘાડી, મા પોતાના છોકરાંને જુએ તેવી કૃપા દૃષ્ટિથી જુઓ અને બોધામૃતનું સ્તનપાન કરાવી ત્રિવિધ તાપ, હે દીનાનાથ, દૂર કરો ॥ અમો અમારા સ્વાર્થ માટે તમને દુઃખ દઇએ છીએ તે માટે ભગવાન્ ક્ષમા કરો અને દર્શન આપી બાલકની અલ્પ સેવા ગ્રહણ કરો ॥ ઉઠો ઉઠો શ્રી સદ્ગુરૂનાથ ચરણ

ભવતાપ વારૂની તારા જડજીવા ॥૨॥

ભૂપાળી ૪

ઉઠા પાંડુરંગા આતા દર્શન દ્યા સકળાં । આતાં૦ સકળાં । ઝાલા અરૂણોદય । ઝા૦ અ૦ । સરલી નિદ્રેચી વેળા ॥૧॥ સંત સાધુ મુની અવઘે ઝાલેતી ગોળા । અવઘે૦ ગોળા ॥ સોડા શેજે સુખ । સો૦ સુ૦ । આતાં બઘું દ્યા મુખ કમળા ॥૨॥ રંગમંડપીં મહાદ્વારી ઝાલીસે દાટી । દ્વારી૦ દાટી ॥ મન ઉતાવેળ ।

કમલ દેખાડો અને શારીરિક માનસિક તથા જન્મ મરણના દુ:ખો દૂર કરી અજ્ઞાનીઓને ઉદ્ધારો ॥૨॥

૪ પ્રભાત.

પાંડુરંગ ઉઠો, હવે બધાંને દર્શન આપો; અરૂણોદય થયો છે. નિદ્રાનો વખત પૂરો થયો છે ।૧। બધા સંત સાધુ મુનિઓ ભેગા થયા છે. શયન-સુખ છોડી હવે તમારૂં મુખ-કમલ જોવા દો ।૨। મહાદ્વાર

મ૦ ઉ૦ । રૂપ પહાવયા દૃષ્ટી ॥૩॥ રાઇ રખુમાબાઇ તુમ્હાં ચેઉ ધા દયા । તુમ્હાં૦ દયા ॥ શેજે હાલવુનિ । શે૦ હા૦ । જાગે કરા દેવરાયા ॥૪॥ ગરૂડ હનુમંત ઉભે પહાતી વાટ । ઉભે૦ વાટ ॥ સ્વર્ગીંચે સુરવર । સ્વ૦ સુ૦ । ઘેઉનિ આલે બોભાટ ॥૫॥ ઝાલેં મુક્તદ્વાર લાભ ઝાલા રોકડા । લાભ૦ રોકડા ॥ વિષ્ણુદાસ નામા । વિ૦ ના૦ । ઉભા ઘેઉનિ કાકડા ॥૬॥

આગળના રંગ મંડપમાં ગર્દી થઇ છે. (તમારૂં) રૂપ જોવા મન ઉતાવળું થઈ રહ્યું છે ॥૩॥ ઓ રાઈ અને રખુમાબાઇ દેવીઓ (પાંડુરંગની બે પત્નીઓ) તમો દયા કરી બીછાનું હલાવી દેવને જગાડો. ॥૪॥ ગરૂડજી તથા હનુમાનજી ઉભા રહી રહા જુએ છે. સ્વર્ગના મ્હોટા મ્હોટા દેવ લોકો ફરીઆદ લઇ ઉભા છે ॥૫॥ દરવાજો ખુલ્યો. ખરેખરો લાભ થયો. વિષ્ણુદાસ નામા આરતી કરવા લાંબી દીવેટના કાકડા લઇ ઉભા છે ॥ ૬ ॥

૫ ભૂપાળી.

ઉઠા જાગે વ્હારે આતાં॥ સ્મરણ કરા પંઢરી નાથા (૨) ॥ ભાવેં ચરણીં ઠેવા માથા (૨) ॥ ચુકવી વ્યથા જન્માચ્યા ॥ ૧ ॥ ધનદારા પુત્રજન ॥ બંધુ સોઈરે પિશૂન (૨) ॥ સર્વ મિથ્યા હેં જાણુન (૨) ॥ શરણ રિઘા દેવાસી ॥ ૨ ॥ માયા વિધ્નેં ભ્રમલા ખરેં ॥ મ્હણતાં મી માયેનિ ઘરેં (૨) ॥ હેં તો સંપત્તિચેં વારેં (૨) ॥ સાચોકારેં જાઈલ ॥ ૩ ॥

---

૫ પ્રભાત.

ઉઠો હવે જાગૃત થાવ. પંઢરીનાથ સ્મરો. એમના ચરણમાં ભાવથી માથું મૂકો અને જન્મમરણનું દુખઃ ટાળો. ॥ ૧ ॥ ધન, સ્ત્રી, પુત્ર, પુત્રી, ભાઈ, સગાં સબંધી (સ્તુતિ) નિંદા કરનારાં બધાંને મિથ્યા જાણી દેવને શરણે જાવ. ॥ ૨ ॥ માયારૂપી વિધ્નથી ખરેખર ભ્રમમાં પડયા છો. માયાને લીધે હું તથા (મ્હારાં) ઘરો કહો છો પણ એતો સંપત્તિનો વંટો-

આયુષ્ય જાત આહે પહા ।। કાળ ટપતસે મહા (૨) સ્વહિતાચા ઘોર વહા (૨) ।। ધ્યાનીં રહા શ્રી હરીચ્યા ।। ૪ ।। સંતચરણીં ભાવ ધરા ।। ક્ષણુ ક્ષણુ નામ સ્મરા (૨) ।। મુક્તિ સાયોજ્યતા વરા (૨) ।। હેંચિ કરા બાપાનોં ।। ૫ ।। વિષણુદાસ વિનવી નામા ભૂલૂં નકા ભવકામા (૨) ।। ધરા અંતરીં નિજ પ્રેમા (૨) ।। ન ચુકા નેમા હરિભક્તિ ।। ૬ ।।

જીઓ છે અને ખરેખરજ ચાલ્યો જશે ।। ૩ ।। જુઓ આયુષ્ય વહી જાય છે. કાળ, મહા ક્રૂર કાળ, ટપી રહ્યો છે. (માટે) તમારા પોતાના હીતની ચિંતા કરો અને શ્રી હરીમાં ધ્યાનસ્થ રહો ।।૪।। માટે, ભાઇઓ, આટલુંજ કરો; સંત ચરણુમાં ભાવ રાખો. ક્ષણેક્ષણે નામ સ્મરણુ કરો અને સાયુજય મુક્તિ મેળવો ।।૫।। વિષ્ણુદાસ નામદેવને વિનવે છે કે સંસાર વાસનામાં ફસાતો નહીં; પણુ અંતરથી ભક્તિ, પ્રેમ સાધી નિયમપુર:સર હરિભક્તિ કરવાનું ચૂકીશ નહીં.

 ૨૬૮૨૫

૬ કાકડ આરતી.

ઓવાળૂં કાકડા માઝ્યા સદ્‌ગુરૂ દેવા માઝ્યા ઉપાસની દેવા ચિન્મય રૂપા દાવુનિ ઘેઈ બાલક લઘુ સેવા ાાધ્રુ૦ાા ઉઠા ઉઠા હો સાધક ા સાધા આપુલાલેં હિત ાા ગેલા ગેલા હા નરદેહ ા મગ કૈચા ભગવંત ાા ઓવાળૂં૦ ાા ૧ ાા ઉઠા ઉઠા હો વેગેસી ા ચલા જાઉં રાઉળાસી ા ઝડતીલ પાતકાંચ્યા રાશી ા કાકડ આરતી પાહોની ાા ઓવાળૂં. ાા૨ાા જાગે કરા રૂ-

---

૬ કાકડ આરતી.

હે મ્હારા સદ્‌ગુરૂદેવ, ઉપાસની દેવ, આ સળગાવેલા કાકડા વડે ત્હારી આરતી કરૂંછું. બાલકની આ જૂજ સેવા, એને ચિન્મયરૂપ દેખાડી, સ્વીકારો ાા ઓ સાધક, ઉઠો, તમારૂં તમારૂં હીત સાધો. એક વખત આ નર–દેહ જતો રહ્યાં પછી શેના ભગવાન ? અરે ! એકદમ ઉઠો ઉઠો, ચાલો દેવળે જઇ, કાકડ આરતીના દર્શન કરીએ કે જેથી પાપના ડુંગરો

ક્મિણીવરા । દેવ આહે નિદસુરા । વેગેં નિંબલોણ કરા । દષ્ટ હોઇલ મ્હણૂનિયાં ॥ ઓવાળૂં૦ ॥ ૩॥ ઉઠો નિયાં હો પહાંટે । પહા વિઠ્ઠલ ઉભા વિટે । ચરણ તયાચે ગોમટે । અમૃત દષ્ટી અવલોકા ॥ ઓવાળૂં૦ ॥ ૪ ॥ પુઢેં વાજંત્રી વાજતી । ઢોલ દમામા ગર્જતી । હોતી કાકડ આરતી । માઝયા પંઢરિરાયાચી ॥ ઓવાળૂં૦ ॥૫॥ સિંહ નાદ શંખ ભેરી । ગજર હોતો મહાદ્વારી । કેશવરાજ વિટેવરી । નામા ચરણ વંદિતો ॥ ઓવાળૂં૦ ॥ ૬ ॥

નાશ પામે. ॥૨॥ રૂક્મિણીવરને જગાડો, દેવ ઉંઘણસી છે. જલદી એમની નજર ઉતારી નાંખો. ॥૩॥ સ્હવારમાં પરોઢીએ ઉઠી ઈંટ પર ઉભેલા વિઠ્ઠલનું દર્શન કરો. તેમના ચરણ (કેવા) સુંદર છે તેમની અમૃત દષ્ટી નિહાળો. ॥૪॥ આગળ વાજાં વાગે છે, ઢોલની ધમધમ ગર્જના સંભળાય છે અને મ્હારા પંઢરીરાયની આરતી ચાલી રહી છે. ॥૫॥ મહાદ્વાર આગળ શંખ તથા ભુગળનો મ્હોટો અવાજ સંભળાઇ રહ્યો છે. કેશવરાજ ઈંટપર ઉભા છે. નામદેવ ચરણકમલને વંદન કરે છે.૬

કાકડ આરતી-૭

ભક્તીચિયા પોટીં બોધ કાકડા જ્યોતી। બોધ૦ જ્યોતિ ।। પંચ પ્રાણ જીવેં ભાવેં। પં૦ જી૦। ઓવાળૂં આરતી ।।૧।। ઓવાળૂં આરતી માઝયા પંઢરી નાથા। માઝયા પંઢરી૦ ।। દોન્હી કર જોડુની। દો૦ જો૦। ચરણી ઠેવીલા માથા ।।ધ્રુ૦।। કાય મહિમા વર્ણું આતાં સાંગણેં કિતી। આતાં૦ કિતી ।। કોટી બ્રહ્મ હત્યા ।। કો૦ ।। બ્ર૦।।મુખ પાહતાં જાતી।।૨।। રાઈ રખુમાઈ

---

૭ કાકડ આરતી.

ભક્તિમાં રહેલ બોધરૂપ કાકડાની જ્યોતવડે તથા પંચ પ્રાણ અને જીવભાવવડે આરતી કરૂં છું. ।। ૧ ।। મ્હારા પંઢરીનાથ (તમારી) આરતી કરૂં છું અને બેઉ હાથ જોડી ચરણમાં શિર મૂકું છું ।। આરતીનો શો મહિમા વર્ણવું ? હવે તે વિષે કેટલુંક કહું ? મુખ નિહાળતાંજ કોટી બ્રહ્મહત્યાનું પાપ જતું રહે છે. ।। ૨ ।। બેઉ બાજુએ રાઇ તથા રૂખુમાબાઈ

ઉભ્યા દોન્હીંદો બાહીં। ઉભ્યા૦ બાહીં ।। મયૂર પિચ્છ ચામરે ।। મ૦ ચા૦ ।। ઢાળિતિ ઠાયીં ઠાયીં ।।૩।। તુકા મ્હણે દીપ ઘેઉનિ ઉન્મનીત શોભા ।। ઘેઉનિ૦ શોભા ।। વિટેવરી ઉભા । વિ૦ ઉ૦ । દિસે લાવણ્ય ગાભા ।। ઓવાળૂં ।।૪।।

ભજન

દત્તરાજ ગુરૂ માઝે આઇ । મજલા ઠાવ દ્યાવા પાયીં ।। રામદાસ ગુરૂ માઝે આઇ । મજલા ઠાવ

દેવીઓ ઉભાં છે. ।। મયુર ચમ્મર ઠેર ઠેર ફરી રહ્યાં છે. ।।૩।। તુકારામ કહે છે, દીવો લઇ તે શોભા નિહાળતાં મનની પેલીપાર જવાય છે, સમાધિ લાગી જાય છે. ।। સૌંદર્ય મૂર્તિમંતજ ઈંટ ઉપર ઉભું છે ।।૪।।

ભજન

હે દત્તરાજ ગુરૂ, મારી મા, તારા ચરણુમાં મ્હને સ્થાન આપ. હે રામદાસ ગુરૂ, મારી મા, તારા ચરણુમાં મ્હને સ્થાન આપ. સાઇનાથ ગુરૂ, મ્હારી મા, તારા

ઘાવા પાર્યાં ।। સાંઈનાથ ગુરૂ માઝે આઇ । મજલા ઠાવ ઘાવા પાર્યાં ।। ઉપાસનીનાથ ગુરૂ માઝે આઈ । મજલા ઠાવ ઘાવા પાર્યાં ।।

શ્રી સચ્ચિદાનંદ સદ્‌ગુરૂનાથ મહારાજકી જય

શ્રી સદ્‌ગુરૂ પ્રભાતાષ્ટક

જ્યાં સંગતીનેંચ વિરાગ ઝાલા । મનોદરીચા જડભાસ ગેલા । સાક્ષાત્પરાત્મા મજ ભેટવીલા । વિસરૂં કસા મી ગુરૂ. પાદુકાંલા ।। વંદૂ તયા શ્રીશ-ઉપાસનીલા ।। ૧ ।। સદ્યોગપંથે ઘરિં આણિગેલેં ।

ચરણુમાં મ્હને સ્થાન આપ. ઉપાસનીનાથ ગુરૂ, મ્હારી મા, તારા ચરણુમાં મ્હને સ્થાન આપ. શ્રી સચ્ચિદાનંદ સદ્‌ગુરૂનાથ મહારાજકી જય.

શ્રી સદ્‌ગુરૂ પ્રભાતાષ્ટક

જે સહવાસથીજ મ્હને વૈરાગ્ય થયો, શરીર (પેટ) તથા મનની જડતા દૂર થઈ જેને લીધે સાક્ષાત્ પર આત્મા મ્હને મળ્યો તે ગુરૂ પાદુકા (પાવડી) ને હું કેમ વિસરૂં ? તે લક્ષ્મી પતિ ઉપાસનીને હું નમું

અંગેચ માતેં પરબ્રહ્મ કેલેં। પ્રચંડ તો બોધરવી ઉદેલા ॥ વિસરૂં૦ ॥ વંદૂ૦ ॥ ચરાચરીં વ્યાપકતા જયાચી। અખંડ ભેટી મજલા તયાચી। પરંપદી સંગમ પૂર્ણ ઝાલા ॥ વિસરૂં૦ ॥ વંદૂ૦ ॥ ૩ ॥ જો સર્વદા ગુપ્ત જનાંત વાગે। પ્રસન્ન ભકતાં નિજ બોધ સાંગે। સદ્ભક્તિ ભાવા કરતાં ભુકેલા ॥ વિસરૂં૦ ॥

છું. ॥ ૧ ॥ સત્‌ની સાથે સંધાન કરવાને માર્ગે મ્હને મ્હારે ખરે ઘેર લઇ આવ્યા, આ શરીરમાં જ મ્હને પરબ્રહ્મ સ્વરૂપ બનાવ્યો. બોધરૂપી જાજ્વલ્યમાન સૂર્ય ઉગ્યો ॥ તે ગુરૂ પાદુકા૦ ॥ તે લક્ષ્મી૦ ॥૨॥ જે જડ ચેતનમાં વ્યાપી રહ્યો છે તેનો મ્હને અખંડ મેળાપ (સહવાસ) છે. પરંપદમાં મ્હારો સંગમ પૂર્ણપણે થઇ ગયો છે ॥ તે ગુરૂપાદુકા૦ ॥ તે લક્ષ્મી૦ ॥ ૩ ॥ જે હંમેશ લોકોમાં ગુપ્તપણે રહ્યો છે, (છતાં) ભક્તોને જે પ્રસન્ન થઇ આત્મ-બોધ કરે છે, જે સદ્ભક્તિ અને ભાવનો ભૂખ્યો છે; ॥ તે ગુરૂ પાદુકા૦ ॥ તે લક્ષ્મી૦

વંદૂ૦ ॥ ૪ ॥ અનંત માઝ્યા અપરાધ કોટી નાણી મનીં ઘાલુની સર્વ પોટીં ॥ પ્રબોધ કરિતાં શ્રમ ફાર ઝાલા ॥ વિસરૂં૦ ॥ વંદૂ૦ ॥ ૫ ॥ કાંહીં મલા સેવનહી ન ઝાલેં। તથાપિ તેણેં મજ ઉદ્ધરિલેં। આતાં તરી અર્પીન પ્રાણ ત્યાલા ॥ વિસરૂં૦ ॥ વંદૂ૦ ॥ ૬ ॥ માઝા અહંભાવ અસે શરીરીં। તથાપિ તો સદ્ગુરૂ અંગિ-કારી। નાહીં મનીં અલ્પ વિકાર જ્યાલા ॥ વિસરૂં૦ ॥ વંદૂ૦ ॥ ૭ ॥ આતાં કસા હા ઉપકાર ફેડૂં ॥ હા દેહ

॥ ૪ ॥ મ્હારા અનંતકોટી અપરાધો, પેટમાં સમાવી દઇ તેનો વિચારે ન કર્યો, મ્હને જાગૃત કરી બોધ આપતાં બહુ શ્રમ પડયો ॥ તે ગુરૂપાદુકા૦ ॥ તે લક્ષ્મી૦ ॥ ૫ ॥ મ્હારાથી કાંઇ સેવા પણ થઈ નથી છતાં તેમણે મ્હારો ઉદ્ધાર કયો છે માટે હવે તો હું એમને પ્રાણ અર્પીશ ॥ તે ગુરૂપાદુકા૦ ॥ તે લક્ષ્મી૦ ॥ ૬ ॥ મ્હારો શરીરમાં અહંભાવ છે છતાં સદ્ગુરૂ કે જેમના મનમાં જરાએ વિકાર નથી તેમણે મ્હારો અંગીકાર કર્યો છે. ॥ તે ગુરૂપાદુકા૦ ॥ તે

ઓવાળુનિ દૂર સોડૂં। મ્યાં એક ભાવેં પ્રણિપાત કેલા વિસરૂં૦ ॥ વંદૂ ॥ ૮ ॥ જ્યા વાનિતાં વાનિતાં વેદ વાણી। મ્હણે 'નેતિ નેતિ' તિલા જે દૂરૂની। નવ્હે અંત ના પાર જ્યાચ્યા રૂપાલા ॥ વિસરૂં૦ ॥ વંદૂ૦ ॥ ॥ ૯ ॥ જો સાધુચ્યા અંકિત જીવ ઝાલા। ત્યાચ્યા અસે ભાર નિરંજનાલા। નારાયણાચ્યા ભ્રમ દૂર કેલા ॥ વિસરૂં૦ ॥ વંદૂ૦ ॥ ૧૦ ॥

લક્ષ્મી૦ ॥ ૭ ॥ હવે હું આ ઉપકાર કેવી રીતે ફેડું ? આ દેહ તમારી પર ઓવારી દૂર ફેંકુ (તો એ પણ એ ઉપકાર નહીં વળે તેથી) ઐકયભાવથી હું પ્રણિ-પાત (નમન) કરૂં છું ॥ તે ગુરૂપાદુકા૦ ॥ તે લક્ષ્મી૦ ॥ ૮ ॥ જેમનું વર્ણન કરતાં કરતાં વેદ દૂરથીજ 'નેતિ નેતિ' કહી વિરમ્યા છે. જેમના રૂપનો નથી અંત કે પાર. ॥ તે ગુરૂપાદુકા૦ ॥ તે લક્ષ્મી૦ ॥ ૯ ॥ જે જીવ સાધુની કૃપાથી અંકિત થયો છે. તેનો ભાર નિરંજન ઇશ્વરને છે, નારાયણનો ભ્રમ જેણે દૂર કર્યો તે ગુરૂ૦ તે લક્ષ્મી૦ ॥ ૧૦ ॥

ॐ

અનંત કોટી-બ્રહ્માંડ નાયક રાજાધિરાજ મહારાજ શ્રી સચ્ચિદાનંદ-સદ્ગુરૂ યોગિરાજ કન્યાકુમારી સતી ગોદાવરી ઉપાસની બાબા મહારાજકી જય ।। શ્રી સચ્ચિદાનંદ સદ્ગુરૂ સાઇનાથ બાબા મહારાજકી જય ।। શ્રી ગુરૂદેવ દત્ત ।। કાશી વિશ્વેશ્વર મહારાજકી જય ।।

પદ ૯

તુજ કાય દેઉં સાંવળ્યા મી ખાયા તરી ।। તુજ૦ તરી ।। મી દુબળી બટિક નામ્યાચી જાણ શ્રી હરિ ।। મી૦ શ્રી હરિ૦ ।। ધૃ૦ ।। ઉચ્છિષ્ટ તુલા દેણેં હી ગોષ્ટ ના બરીઃ।। ઉચ્છિષ્ટ૦ બરી ।। તૂં જગન્નાથ તુજ

પદ ૯

ભક્ત બાઇ જનાબાઇને ત્યાં પાંડુરંગ (વિઠ્ઠલ-નાથજી) એક મધ્યરાત્રે ગયા અને ખાવાનું માંગ્યું તે વખતે તે પ્રેમળભક્ત સ્ત્રીએ આ પદ ગાયું હતું:-

દેઉં કશી ભાકરી ।। તૂં૦ ભાકરી ।।૧।। તુજ૦ તરી ।।
નકો અંત મદીય પાહું સખ્યા ભગવંતા । શ્રી કાંતા ।।
નકો૦ શ્રી કાંતા ।। માધ્યાન્હ રાત્ર ઉલટોની ગેલી
આતાં । આણુ ચિત્તા । માધ્યાન્હ૦ ચિત્તા ।। તુજ૦
તરી ।। જા હોઇલ તુઝા કાકડા કિં રાઉળાંતરી । જા૦
રાઉળાં તરી । આણુતીલ ભક્ત નૈવેદ્ય નાનાપરી ।
આણુતીલ૦ નાનાપરી ।।૨।। તુજ કાય દેઉં૦ ।।

ઓ ઘનશ્યામ વિઠ્ઠલા ! તને શું ખાવા આપું ? હે શ્રીહરિ ! હુ તો નામદેવના ઘરની ગરીબ ચાકરડી છું ।। તને ઉચ્છિષ્ટ (ખાતાં બાકી રહેલું) આપું એ ઠીક નહીં ।। અને જગત્‌નો નાથ એવો તું તેને રોટલો પણ કેમ અપાય ? (તને તો પાંચ પકવાન્નજ અપાય) ।। ૧ ।। મિત્ર ભગવંત ! તું મ્હારૂં સત્વ ના જો ।। હવે મધ્યાન્હ રાત્ર વીતી ગઇ છે ।। માટે તું ત્હારા રાઉળામાં (દહેરાંમાં) જવાનો વિચાર કર ।। ત્યાં તારા ભક્તજનો તારી મંગળારતી (કાકડ આરતી) કરશે અને ત્હારે માટે અનેક અનેક જાત જાતના નૈવેદ્ય લાવશે. ।। ૨ ।।

અવધૂત–ચિંતન શ્રી ગુરૂદેવ દત્ત।।

પ્રદક્ષિણા ૧૦

ધન્ય હો પ્રદક્ષિણા સદ્ગુરૂ રાયાચી ।। ધન્ય૦ સદ્ગુરૂ૦ ।। ઝાલી ત્વરા સુરવરાં વિમાન ઉતરાયાચી ।। ઝાલી૦ ઉતરા૦ ।। ધન્ય૦ ।। ૧ ।। પદો પદીં અપાર ઝાલ્યા પુણ્યાચ્યા રાશી । પદો પદીં૦ રાશી । સર્વહિ તીર્થે ઘડલીં આમ્હાં આદિકરૂની કાશી । સર્વહિ૦ કાશી ધન્ય૦ ।। ૨ ।। મૃદંગ ટાળ ઘોળ ભક્ત ભાવાર્થે ગાતી ।

પ્રદક્ષિણા ૧૦

સદ્ગુરૂરાયની પ્રદક્ષિણા ધન્ય (અતિ મહત્વની મૂલ્યવાન) છે ।। દેવ લોકો પણ (તે માટે) વિમાન ઉતારવા ઉતાવળા થઇ રહ્યા છે. ।।૧।। તે પ્રદક્ષિણાને પગલે પગલે પુણ્યની અપાર રાશીઓ (ઢગલાઓ) થઇ છે । અને એથી અમને બધી તીર્થ–યાત્રાઓનું અને તેમાંએ ખાસ કરી કાશીની તીર્થ–યાત્રા કર્યાનું

મૃદંગ૦ ગાતી ॥ નામ સંકીર્તનેં નિત્યાનંદેં નાચતી । નામ સંકીર્તનેં૦ નાચતી ॥ ધન્ય૦ ॥ ૩ ॥ કોટી બ્રહ્મ-હત્યા હરતી કરિતાં દંડવત ॥ કોટિ૦ દંડવત ॥ લોટાં ગણુ ઘાલિતાં મોક્ષ લોળે પાયાંત । લોટાંગણુ૦ પાયાંત ॥ ધન્ય ॥ ૪ ॥ ગુરૂભજનાચા મહિમા ન કળે આગમા નિગમાસિ । ગુરૂ૦ આગમા૦ ॥ અનુભવિ જે જાણતી તે ગુરૂ પદિંચે રહિવાસી । અનુભવિ૦ રહિ-વાસી ॥ ધન્ય૦ ॥ ૫ ॥ પ્રદક્ષિણા કરૂની દેહભાવેં વા-

---

પુણ્ય પ્રાપ્ત થયું છે ॥૨॥ ભક્ત લોકો મૃદંગ કરતાલ વિગેરે લઇ ભાવથી ફરતા ફરતા ગાય છે । અને નામ ઘોષ કરતા નિત્ય આનંદથી નાચે છે ॥૩॥ (સદ્‌ગુરૂને) દંડવત્ કર્યાથી કોટી બ્રહ્મહત્યાનું પાપ નાશ પામે છે । એમના (પગમાં) આળોટવાથી મોક્ષ (આપણે) પગે પડે છે ॥૪॥ ગુરૂ ભજનનો મહિમા આગમ નિગમ (શાસ્ત્રો) સમજી શકતાં નથી । પણ તે ગરૂચરણુમાં રહેનારા અનુભવીજ જાણે છે ॥૫॥ પ્રદક્ષિણા ફરી ભાવથી (સાષ્ટાંગ નમસ્કાર કરી)

હિલા । પ્રદક્ષિણા ।૦ વાહિલા ।। શ્રી રંગાત્મજ વિઠુલ
પુઢેં ઉભા રહીલા । શ્રી રગા૦ રાહિલા ।। ધન્ય૦ ।।૬।।

દેહ અર્પણ કર્યો । એટલે શ્રીરંગ–બાલ વિઠુલ સામે
(આવી) ઉભા રહ્યા ।। ૬ ।।

બપોરનો ઉપાસનાક્રમ.

આરતી ખંડોબાચી ૧૧

પંચાનન હય વાહન સુર ભૂષણ લીલા। ખંડા મંડિત દંડિત દાનવ અવલીલા। મણિમલ્લા મર્દૂનિ ધૂસર જો પિંવળા। કરિ કંકણ બાશિંગે સુમનાચ્યા માળા। જય દેવ જય દેવ જય જય મલ્હારી। વારી દુર્જન વારી નિંદક અપહારી ॥ જય દેવ ॥ ધ્રુ૦ ॥

ખંડોબાની આરતી ૧૧

એમનું શિવ સ્વરૂપ છે તથા વાહન ઘોડો છે. જેમનું લીલા ધારી શરીર દેવોના ભૂષણરૂપ છે, જેમણે ચપટીમાં દાનવોને છિન્ન ભિન્ન કરી નાંખી શિક્ષા કરી. જે મણિમલ્લને ચોળી (મર્દી) નાંખી આછા પીળા બન્યા છે; જેના હાથમાં કંકણ, માથાંપર મોડ

॥ ૧ ॥ સુરવૈરી સંહારા મજલાગીં દેવા। નાના નામેં ગાઈન ઘડે તુઝી સેવા । અગણિત ગુણ ગાવયા વાટતસે હેવા। ફણિવર શિણલા જેથે નરપામર કેવા ॥ જય દેવ૦ ॥૨॥ રઘુવીર સ્મરણેં શંકર હૃદયીં નિવાલા । તો હા મદનાંતક અવતાર ઝાલા। યા લાગીં આવડીં ભાવે વર્ણીલા। રામી રામદાસા જીવલગ ભેટલા ॥૩॥

(મુગટ) અને ગળામાં ફુલનો હાર છે તે મલ્હારી (ખંડોબા) દેવનો જયજયકાર હજો. એ દેવ દુર્જનોને વારો તથા નિંદા કરનારને દૂર કરો ॥૧॥ હે દેવ, મ્હારે માટે જે દેવ વૈરી હોય તેનો સંહાર કરો. હું તારાં અનેક નામો ગાઇશ કે જેથી કાંઇક સેવા મ્હારાથી બની શકે. તારા અગણિત ગુણો ગાવાની હોંસ થાય છે પણ જ્યાં અનંત મુખવાળો શેષ થાકયો ત્યાં નર પામરનું શું ગજું ? ॥ ૨ ॥ શંકરને જ્યારે હળાહળ ઝેરની વેદના અસહ્ય થઇ પડી ત્યારે તે શ્રીરામનું સ્મરણ કરવાથી શમી તેજ આ મદનનો નાશ કરનાર અવતાર છે તેથી મ્હેં એને પ્રેમથી વર્ણવ્યો છે. રામી રામદાસને એનો જીવ-જાન સખા મળ્યો ॥૩॥

આરતી શ્રીદત્તાચી-૧૨

ત્રિગુણાત્મક ત્રયમૂર્તી દત્ત હા જાણા । ત્રિગુણી અવતાર ત્રૈલોક્યરાણા ।। નેતિ નેતિ શબ્દેં નયે અનુ-માના । અખંડ સમાધી લાગલી ધ્યાના ।। જય દેવ જય શ્રીગુરૂદત્તા । આરતી ઓવાળીતાં હરલી ભવચિંતા ।। જય૦ જય૦ ।। ૧ ।। સબાહ્યાભ્યંતરીં તૂં એક દત્ત । અભાગ્યાસી કૈંચી કળે હી માત । પરાહી પરતલી તેંથૈ કૈંચા હા હેત । જન્મ મરણા

આરતી શ્રીદત્તની-૧૨

ત્રણ ગુણની બનેલી ત્રિમૂર્તી તે દત્ત. તે ત્રિગુણી અવતાર ત્રિલોક (સ્વર્ગ, મૃત્યુ, પાતાળ) ના સત્તા-ધીશ રાજા છે ।। નેતિ નેતિ શબ્દોથી જેમનું અનુમાન (પણ) થઈ શકતું નથી ।। જેમને ધ્યાનસ્થ દશામાં અખંડ સમાધિ લાગી રહી છે ।। તે શ્રીગુરૂદેવ દત્તનો જય ।। તેમની આરતી ઉતારવા (કરવા) થી જન્મ મરણની ચિંતા ટળી જાય છે ।। ૧ ।। બ્હાર તથા

ચાહી ચુકલાસે અંત ।। જયદેવ૦ ભવચિંતા ।। ૨ ।।
દત્ત યેવોનિયાં ઉભા ઠાકલા । સાષ્ટાંગનમને પ્રણિ-
પાત કેલા ।। પ્રસન્ન હોઊનિ આશિર્વાદ દિધલા ।
જન્મ મરણુચા બા ફેરા વાંચવિલા ।। જયદેવ૦
ભવચિંતા ।। ૩ ।। દત્ત દત્ત ઐસેં લાગલેં ધ્યાન ।
હારપલેં મન ઝાલેં ઉન્મન ।। મી તૂંપણુાચી ઝાલી

અંદર તુંજ એક શ્રીદત્ત (જ) છે ।। અભાગી મનુષ્યને
આ વાતની ક્યાંથી સમજ પડે ? ।। પરા પણ જ્યાં
આગળથી પાછી ફરી તો ત્યાં આ'ની તો વાતજ
શી ? ।। જન્મ મરણુના ફેરા પણ ચૂકવ્યા છે એવા
શ્રી ગુરૂદેવદત્તનો જય૦ ।। ૨ ।। શ્રી ગુરૂદેવદત્ત આવી
ઉભા રહ્યા ।। સાષ્ટાંગ નમસ્કાર કરી પગે પડયો ।।
પ્રસન્ન થઇ એમણે આશિવાદ આપ્યો ।। અને
જન્મ મરણુનો ફેરો ટાળ્યો. તે શ્રી ગુરૂ૦ ।। ૩ ।।
શ્રી ગુરૂદેવ દત્તનુંજ ધ્યાન લાગી રહ્યું ।। મન જતું
રહી તેની પણ પાર ચાલ્યો ગયો ।। હું–તું પણુાની

ઓળવણ । એકાજનાર્દની દત્ત હા જાણ ।। જયદેવ૦ ભવચિંતા ।। ૪ ।।

આરતી ગણુપતીચી-૧૩

સુખકર્તા દુખહર્તા વાર્તા વિઘ્નાચી । નુરવી પુરવી પ્રેમકૃપા જયાચી ।। સર્વાંગીં સુંદર ઉટિ શેંદુરાચી । કંઠીં શોભે માળ મુક્તાફળાંચી ।। જયદેવ જયદેવ જય મંગલમૂર્તી । દર્શનમાત્રેં મન સ્મરણમાત્રેં મન-

---

વિદાયગિરી (ઉઠાંતરી) થઇ ।। એકનાથ જનાર્દન સ્વામીના શિષ્યનું પરમ દૈવત શ્રી ગુરૂદત્તજ છે તે શ્રીગુરૂ૦ ।। ૪ ।।

આરતી ગણુપતીની-૧૩

સુખ આપનાર, દુઃખના હરણ કરનાર, વિઘ્નોની વાતજ જેમના આગળ રહેતી નથી તથા જેમની કૃપા પ્રેમ (જોયતી ચીજો) પૂરો પાડે છે (પૂર્ણ કરે છે); જેમને આખે શરીરે સીંદુર લગાડયું છે. જેમના

કામના પુરતી ॥ જયદેવ જયદેવ ॥ ૧ ॥ રત્નખચિત ફરા તુજગોરી કુમરા । ચંદનાચી ઉટી કુંકુમકેશરા ॥ હિરેજડિત મુકૂટ શોભતો બરા । રૂણુઝુણુતી નૂપુરેં ચરણીં ઘાગરિયા ॥ જયદેવ૦ ॥ ૨ ॥ લંબોદર પીતાંબર ફણિવર–બંધના । સરળ સોંડ વક્રતુંડ

કંઠમાં મોતીની માળા શોભી રહી છે તે મંગલ (કરનારી) મૂર્તી ગણપતી કે જે દર્શન લેતાં જ તથા મનના સ્મરણથીજ બધી કામનાઓ પૂરી કરે છે તેમનો જય ॥ ૧ ॥ હે ગૌરીકુમાર (ગણપતી) ત્હારા ગળાં-મા રત્નજડિત આભૂષણ છે, કપાળમાં ચંદન, કંકુ તથા કેશર છે, માથે હીરાજડીત મુગટ છે, પગમાં ઘુઘરીવાળાં નૂપુર (આમળીઆં ઝાંઝર) નો રણકાર થાય છે: તે તમારી મંગલ૦ જય ॥ ૨ ॥ લંબગોળ ઉદરવાળા, પીતાંબર પરિધાન કરેલા, ફણિવર (વાસુકીનાગને માથા પર) બાંધનારા, સીધી સુંઢ, વાંકાં મ્હોં તથા ત્રણ આંખવાળા હે મહાન્ દેવોને નમવા યોગ્ય! શ્રી રામનો દાસ તમારી એને ઘેર રાહ જુએ છે તેને

ત્રિનયના ।। દાસ રામાચા વાટ પાહે સદના। સંકષ્ટીં પાવાવેં નિર્વાણીં રક્ષાવેં સુરવર–વંદના ।। જયદેવ૦ ।। ૩ ।।

આરતી દેવીચી-૧૪

દુર્ગે દુર્ઘટ ભારી તુજવિણુ સંસારી। અનાથનાથે અંબે કરૂણા વિસ્તારી ।। વારીં વારીં જન્મ મરણાતેં વારીં। હારી પડેલો આતાં સંકટ નિવારીં ।। જયદેવી જયદેવી મહિષાસુરમથની । સુરવર-ઇશ્વર–વરદે તારક-સંજીવની ।। જય૦ જય૦ ।। ધ્રુ ।।૧।। ત્રિભુવન–ભુવનીં

કષ્ટ વખતે પ્રાપ્ત થાઓ અને અણી સમયે વા અંત કાળે એનું રક્ષણ કરો, તે મંગલ૦ જય ।। ૩ ।।

આરતી દેવીની-૧૪

હે દુર્ગા દેવી! તારા વગર સંસાર બહુ દુર્ઘટ કઠણ (ભાસે) છે. ઓ મા! અનાથની નાથ! દયા કર; જન્મ મરણના ફેરા ટાળ; હવે હું હાર્યો. આ સંકટ દૂર કર ।। મહિષાસુર મારનારી, સુરોમાં શ્રેષ્ઠ ઇશ્વરી, સંસાર સાગરમાંથી તારનારી તથા સજીવન કરનારી, પ્રસન્ન થઇ વર આપનારી, તારો જય થાવ ।।૧।।

પાહતાં તુજ ઐસી નાહીં । ચારી શ્રમલે પરંતુ ન બોલવે કાંહીં । સાહી વિવાદ પઢતાં પડલે પ્રવાહીં । તીતું ભક્તાં લાગી પાવસિ લવલાહીં ।। જયેદેવી૦ ।।૨।। પ્રસન્ન વદનેં પ્રસન્ન હોસી નિજદાસા । કલેશાપાસુનિ સોડીં તોડીં ભવપાશા ।અંબે તુજવાંચુન કોણ પુરવિલ આશા । નરહરિ તલ્લિન ઝાલા પદપંકજલેશા ।। જયદેવી૦ ।। ૩ ।।

ત્રણે ભુવનોમાં કયાંઇ તારા જેવી કોઈ નથી; ચારે વેદ બોલી થાકયા અને મૌન પકડયું; છ એ વાદનો અભ્યાસ કરી માયા–પુરમાં તણાયા; છતાં તું (તો) ભક્તોને તરત મળે છે ।। મહિષા૦ ।।૨।। તારા દાસ ઉપર પ્રસન્ન વદન કરી પ્રસન્ન થા; કલેશમાંથી મુક્ત કરી ભવપાશ છેદી નાંખ, ઓ મા! તારા શિવાય એની આશા કોણ પૂર્ણ કરે. તારા સુકોમલ ચરણ કમલોમાં પડેલો નરહરિ એકચિત્ત બની ગયો । ત્યાં જ લીન થઇ ગયો. દેહભાન વિસરી ગયો. ।। મહિષા૦ ।।૩।।

શ્રી આરતી કન્યાકુમારી સતી ગોદાવરીચી-૧૫

જયદેવી જયદેવી જય કન્યાકુમારી આરતી કરિતોં ભાવેં ભવ તાપવારી જયદેવી જયદેવી ॥

કંબ્રહ્મેતિ શ્રુતિશાસ્ત્ર વચન ॥ ત્યાપર્દિં નેઈતી કન્યા સુજાણ ॥ અહિલ્યા સીતા તારા આદી કરૂન ॥ પંચ-કન્યા સમરતાં પાતક નાશન ॥ જયદેવી જયદેવી૦ જયદેવી ॥ ૧ ॥

શ્રી આરતી કન્યાકુમારી સતી ગોદાવરીની-૧૫

જયદેવી જયદેવી જયકન્યા કુમારી, ભાવથી તારી આરતી કરૂં છું; તું ભવ-તાપ વાર. જયદેવી ॥

શ્રુતિ તથા શાસ્ત્ર કહે છે કે કં એટલે બ્રહ્મ; તે પદ ઉપર જે લઈ જાય તેને ખરેખર કન્યા જાણવી. એવી કન્યાઓ અહિલ્યા સીતા તારા વગેરે થઈ ગઇ. તે પાંચ કન્યાનું સ્મરણ કરવાથી પાતક નાશ પામે છે. જયદેવી જયદેવી૦ ॥ ૧ ॥

રામકૃષ્ણાદિક અવતાર ચેતી ॥ ધર્મા રક્ષૂનિયા જગા ઉદ્ધરિતી ॥ જગત્કાર્યા લાગીં ઇશ્વરિ શક્તી ॥ પંચ કન્યારૂપી ઝાલે નિર્મિતી ॥ જયદેવી જયદેવી૦ જયદેવી ॥ ૨ ॥

તૈસી તૂં કન્યા કુમારી સતી ॥ ભવ તાપ હરૂની દેશી સદ્‌ગતી ॥ સદ્‌ગુરૂ ઉપાસની પરબ્રહ્મ મૂર્તિ ॥ ત્યાંચી તૂં અસસી મહાયોગ શકતી ॥ જયદેવી ॥૩॥

વિષ્ણુચી વૈષ્ણવી શિવાચી શૈવી ॥ બ્રહ્માદિ દેવાં-

રામકૃષ્ણ વગેરે અવતારો દુનિયામાં ઉત્પન્ન થાય છે તે ધર્મનું રક્ષણ કરી જગતનો ઉદ્ધાર કરે છે. જગતના કાર્ય માટે પંચકન્યાના રૂપમાં ઇશ્વરી શક્તિ પ્રકટ થઇ ॥ જયદેવી જયદેવી૦ જયદેવી ॥ ૨ ॥

તેવીજ તું કન્યા કુમારી સતી છે, ભવરૂપી તાપનું હરણ કરી સદ્‌ગતિ આપે છે. પરબ્રહ્મ મૂર્તી સદ્‌ગુરૂ ઉપાસની મહારાજની તું મહાયોગ શક્તિ છે ॥ જયદેવી૦ ॥૩॥

વિષ્ણુની વૈષ્ણવી, શિવની શૈવી બ્રહ્મા વગેરે

ચ્યા જયા શક્તિ દૈવી ॥ તૈશિચ તવ ભૂ–લોકીં થોરવી ॥
ઉદ્ધરી જગતા યોગીરાજ કરવી ॥ જયદેવી ॥૪॥

સતી યતી યોગી સંગમ જૈ હોય ॥ મોક્ષાચી સ્વયેચી હોઈલ સોય ॥ ઐસે બોલીલે જે સદ્‌ગુરૂરાય તો યોગ જુળવિલા ધન્ય ગુરૂ માય ॥ જયદેવી ॥ ॥ ૫ ॥

ગોવિંદાત્મજ હા અજ્ઞાની બાળ ॥ વિનવિતસે ચરણીં ઠેવુનિયા ભાળ ॥ સદ્‌ગુરૂની કેલા ત્યાચા પ્રતિ

દેવોની જે દૈવી શક્તિ છે તેમની જેવી ભૂલોકમાં ખ્યાતિ છે તેવીજ ત્હારી છે, આ યોગીરાજ માટે તું જગત્‌નો ઉદ્ધાર કર. જયદેવી૦ ॥૪ ॥

સતી, યતી, તથા યોગીનો જ્યારે સંગમ (મેળાપ) થશે, ત્યારે મોક્ષ મેળવવાની સવડ આપો આપ થશે એ પ્રમાણે સદ્‌ગુરૂરાય (ઉપાસની મહારાજ) બોલ્યા હતા; તેવો યોગ ઉત્પન્ન કર્યો. તો તે માટે ગુરૂ મા તને ધન્ય છે. જયદેવી૦ ॥૫॥

પાળ ॥ માતે કરિ આતાં ત્યાચા સાંભાળ ॥ જય દેવી૦ ॥ ૬ ॥

આરતી સદ્‌ગુરૂચી–૧૬

આરતી ગુરૂદેવા। સૌખ્ય દાતાર જીવા। ચરણ રજાતળીં દ્યાવા દાસાં વિસાવા। ભક્તાં વિસાવા ॥ આરતી૦ ॥

ગોવિંદાત્મજ એ અજ્ઞાની બાલક છે; તે તારા ચરણકમળમાં માથું મૂકી વિનવે છે કે સદ્‌ગુરૂએ તેની સંભાળ લીધી છે. હવે ઓ મા! તું તેની સંભાળ લે ॥ જયદેવી૦ ॥ ૬ ॥

આરતી સદ્‌ગુરૂની–૧૬

ગુરૂદેવ, આરતી કરૂં છું, આપ, જીવોને સુખ આપનારા છો. દાસોને તથા ભક્તોને ચરણરજ હેઠે વિસામો આપો. ગુરૂદેવ૦

જાળુની અનંગ। સ્વસ્વરૂપી રાહે દંગ। મુમુક્ષુ જના દાવી। નિજ ડોળાં શ્રીરંગ ॥ ડોળાં શ્રીરંગ ॥ આરતી૦ ॥ ૧ ॥ જયા મનીં જૈસા ભાવ। તયા તસા અનુભવ। દાવિસી દયાઘના॥ ઐસી તુઝી હી માવ॥ તુઝી હી માવ ॥ આરતી૦ ॥ ૨ ॥ તુમચેં નામ ધ્યાતાં હરે સંસ્રુતિ વ્યથા। અગાધ તવ કરણી। માર્ગ દાવિસી અનાથા ॥ દાવિસી અનાથા ॥ આરતી૦ ॥ કલિયુગી અવતાર। સગુણ બ્રહ્મ સાચાર। અવતીર્ણ

અનંગ (કામ)ને બાળી નાંખી આપ સ્વસ્વરૂપમાં મસ્ત રહો છો અને મુમુક્ષુ લોકોને આપના આત્મ-ચક્ષુનો રંગ બતાવો છો (અનુભવાવો છો) ગુરૂદેવ૦ ॥૧॥ જેના મનમાં જેવો ભાવ હોય છે, તેવો ઓ દયાઘન ! તેને તું અનુભવ દેખાડે છે, એવી તારી માયા છે ॥ ગુરૂદેવ૦ ॥ ૨ ॥ તમારૂં નામ લેતાં જન્મ–મરણ ફેરાનું દુઃખ ટળે છે. ત્હારી કરણી અગાધ છે. અનાથને તું માર્ગ દેખાડે છે ॥ ગુરૂ૦ ॥ ૩ ॥ કલિયુગમાં પ્રત્યક્ષ સગુણ

ઝાલાસે । સ્વામિ દત્ત દિગંબર ॥ દત્ત દિગંબર ॥ આરતી૦ ॥ ૪ ॥ આઠાં દિવસાં ગુરૂવારીં । ભક્ત કરીતી વારી । પ્રભુપદ પહાવયા । ભવભય નિવારી ॥ ભવ ભય નિવારી ॥ આરતી૦ ॥ ૫ ॥ માઝા નિજ દ્રવ્ય ઠેવા । તવ ચરણુરજ સેવા । માગણેં હેંચિ આતાં । તુહ્માં દેવાધિદેવા ॥ દેવાધિદેવા ॥ આરતી૦ । ॥૬॥ ઇચ્છિત દિન ચાતક । નિર્મલ તોય નિજસૂખ । પાજાવેં માધવા યા । સાંભાળ આપુલી ભાક ॥ આરતી સાંઇબાબા । સૌખ્ય દાતાર જીવા । ચરણુ

બ્રહ્મના અવતાર રૂપે તું સ્વામી દત્ત દિગંબર અવતર્યો છે ॥ ગુરૂ૦ ॥ ૪ ॥ આઠ દિવસે ભક્ત લોકો ગુરૂવાર પ્રભુપદ જોવા માટે કરે છે. ભવની ચિંતા દૂર કર(૨). ॥ ગુરૂ ॥ ૫ ॥ મ્હારા પોતાના મુખ્ય દ્રવ્યની થાપણુ ત્હારા ચરણુ રજની સેવા છે. હે દેવાધિ દેવ ! તેજ તમારી પાસે માંગું છું ॥ ગુરૂ૦ ॥ ૬ ॥ દીન ચાતકની માંગણી છે કે આ માધવને નિર્મલ આત્મ-સુખના જલનું પાન કરાવો. આપનાં બ્રીદનું કીર્તિનું રક્ષણુ

રજાતળીં । દ્યાવા દાસાં વિસાવા । ભકતાં વિસાવા ॥ આરતી० ॥ ૭ ॥

આરતી સદ્‌ગુરૂચી-૧૭

ઓવાળૂં ઓવાળૂં માઝા સદ્‌ગુરૂરાણુ, માઝા ઉપાસની રાણુ ॥ પંચહિ તત્વાંચ્યા જ્યોતી પ્રકાશિલ્યા જાણુ ॥ ધ્રુ० ॥ નિરાકાર વસ્તુ કૈસી આકારા આલી ॥

કરો ॥ સાઇબાબા, આરતી કરૂં છું. જીવોને સુખ આપનારા આપ દાસ તથા ભક્તોને આપના ચરણુ કમલની ધૂળ નીચે વિસામો આપો ॥ ૭ ॥

આરતી સદ્‌ગુરૂની-૧૭

મ્હારા સદ્‌ગુરૂરાયા, મ્હારા ઉપાસની રાયા હું આપની આરતી ઉતારૂં છું (ઓવાળૂ છું). આપને રૂપે જાણે પાંચે મુખ્ય તત્વ (પૃથ્વી, અપ્(જલ), તેજ વાયુ અને આકાશ) જ્યોતિ (તેજ) રૂપે પ્રગટયાં છે ॥ ધ્રુવ ॥ ॥ પરબ્રહ્મ નિરાકાર છે છતાં આપના રૂપમાં

કેસી આકારા આલી। સર્વી ઘટી વ્યાપક માઝી સદ્-ગુરૂમાઉલી ।। ઓ૦ પં૦ ।। ૧ ।। સોળા સાંદે બહાત્તર કોઠડયા હરિનેં કાયા રચિલી ।। હરિનેં કાયા રચિલી।। નવ દરવાજે દહાવી ખિડકી આંત મૂર્તી બસવિલી ।। ઓ૦ પં૦ ।। ૨ ।। સપ્ત સાગરીંચા વેઢા કેસા ઘાતલા ।। વેઢા કૈસા ઘાતલા ।। તુકા મ્હણે બાપ માઝા કન-વાળ આલા ।। ઓ૦ પં ।। ૩ ।। સદ્ગુરૂચી સેવા કરતાં જન્મ સફલ ।। કરિતાં જન્મ સફલ ।। પીતાં પાયવણી

તે સાકાર કેવી રીતે બન્યું એ મ્હોટી વિસ્મયની વાત છે. મ્હારી સદ્ગુરૂ મા ઘટ ઘટમાં વ્યાપી રહી છે. ।।૧।। શ્રીહરિએ આ સોળ સાંધા તથા બ્હોતેર કોટ-ડીઓ વાળી કાયા રચી અને તેમાં નવ બારણાં મૂકી દસમી બારીમાં જીવરૂપી મૂર્તિ બેસાડી છે ।।૨।। હે પ્રભુ તું સાતે સમુદ્રને કેવી રીતે વીટળાઇ વળ્યો છે એ નવાઇ છે ।। તુકો કહે છે, મ્હારી દયાળુ મા, સદ્ગુરૂ પ્રભુ, અવતાર લઈ આવી છે ।। ૩ ।। સદ્ગુરૂની સેવા કર્યાથી જન્મનું સાર્થક થાય છે. એમના ચરણ

નાશી અજ્ઞાન મૂળ ।। દેવા દેવા ગુરૂરાયા મૂર્તી મંગલા ।। રાયા મૂર્તી મંગલા ॥ દીન કેલે ધન્ય તુઝિયા કળવળા ।। ધ્રુ૦ ।।૪।। સેવેચ્યા પ્રસાદ મહા ભય નિવારી ।। મહાભય નિવારી ।। કૈસેં પાપ તાપ દુઃખ દારિદ્ર હારી ।। દેવા૦ દીન૦ ।। ૫ ।। કેલે પિંડદાન માલુ મ્હણે નરહરી ।। માલુ મ્હણે નરહરી ।। લાધ

ધોયેલું પાણી અજ્ઞાનનું મૂળમાત્ર નાશ કરે છે. (અથવા પાઠાંતર "પિતા પાય વંદી નાશી અજ્ઞાન મૂળ" લઇએ તો તેનો અર્થઃ-શંકરે પોતે અભિમાન છોડી પોતાના પુત્ર વક્રતુંડના ચરણુના નમસ્કાર કર્યા તેથી એક વખતે તેમને થયેલું અજ્ઞાન નાશ પામ્યું હતું) ।। હે સદ્ગુરૂ દેવરાયા ગણુપતિરાયા (વા સુંદરા-કૃતિવાળા) ધન્ય છે તારી દયા કે ત્હેં મ્હને દીન (અભિમાન ગલિત) બનાવી દીધો ।। તારી સેવાના પ્રસાદથી મ્હોટો ભય ઉત્પન્ન થયો હોય તો તે પણુ નાશ પામે છેઃ તો પાપ, ત્રિવિધ તાપ, દુઃખ દારિદ્ર વગેરે હરણુ થઇ જાય એમાં શી નવાઈ? ।।૫।। માલુ કહે

લેંચ પ્રેમ સુખ ધરચ્યા ઘરીં ।। દેવા૦ દીન૦ ।।
ઓવાળૂં ઓવાળૂં માઝા સદ્ગુરૂરાણુા. માઝા ઉપાસની
રાણુા ।। પંચહિ તત્વાંચ્યા જ્યોતિ પ્રકાશિલ્યા જાણુા ।।

નમન ૧૮

ઘાલીન લોટાંગણુ, વંદીન ચરણુ । ડોળ્યાંની
પાહીન રૂપ તુઝેં । પ્રેમેં આલિંગીન, આનંદે પૂજીન ।
ભાવેં ઓવાળીન મ્હુણે નામા ।। ૧ ।। ત્વમેવ માતા

છે, હે નરહરિ મ્હેં મ્હારા પિંડનું, મ્હારી કાયાનું, તને દાન
કર્યું અને ઘેર બેઠાંજ ભક્તિ પ્રેમનું સુખ મેળવ્યું છે.
।। ધન્ય૦ દીધો૦ ।। મ્હારા સદ્ગુરૂ૦ ।। આપને રૂપે૦ ।।

નમન-૧૮

આખે રસ્તે આળોટતો આળોટતો આવી ત્હારા
પગને વંદન કરીશ । ત્હારૂં રૂપ આંખવડે જોઇશ । પ્રેમથી
ભેટીશ, આનંદથી પૂજીશ । ભક્તિ-ભાવથી આરતી
ઉતારીશ એમ નામા કહે છે ।। ૧ ।। તમોજ માતા,

પિતા ત્વમેવ। ત્વમેવ બંધુશ્ચ સખા ત્વમેવ। ત્વમેવ વિદ્યા દ્રવિણં ત્વમેવ। ત્વમેવ સર્વં મમ દેવ દેવ ॥ ૨ ॥ કાયેન વાચા મનસેંદ્રિયૈર્વા બુદ્ધયાત્મના વા પ્રકૃતિ સ્વભાવાત્। કરોમિ યદ્યત્ સકલં પરસ્મૈ નારાયણાયેતિ સમર્પયેતત્ ॥૩॥ અચ્યુતં કેશવં રામ નારાયણં કૃષ્ણ દામોદરં વાસુદેવં હરિમ્ ॥ શ્રીધરં માધવં ગોપિકા વલ્લભં જાનકી નાયકં રામચંદ્રં ભજે ॥૪॥

તમોજ પિતા, તમોજ બંધુ અને મિત્ર (પણ) તમેજ; વિદ્યાના આપનાર તમેજ. મ્હારા બધા દેવોના દેવ તમોજ છો. ॥ ૨ ॥ કાયા, વાચા, મન, ઇંદ્રિય, બુદ્ધિ પૂર્વક વા પ્રકૃતિ સ્વભાવથી જેજે બધું પર (પારકાં અથવા પર એટલે ઉચ્ચ, તેથી પરલોક) લોક માટે કરૂં છું તે, હે નારાયણ! ત્હને સમર્પણ કરૂં છું. ॥ ૩ ॥ હું અચ્યુત કેશવ કૃષ્ણ દામોદર વાસુદેવ હરિ શ્રીધર માધવ ગોપીના વ્હાલાને જાનકીપતિ શ્રીરામચંદ્રને ભજું છું.

નામસ્મરણ

હરે રામ હરે રામ રામ રામ હરે હરે। હરે કૃષ્ણ હરે કૃષ્ણ કૃષ્ણ કૃષ્ણ હરે હરે.

શ્રી ઉપાસની આર્યાસ્તોત્ર-૧૯

શ્રીમંત વા દરિદ્રી અસતી જ્યાતેં સદા સમ સમાન ॥ ઉપકાર સદ્‌ગુરૂચેં વર્ણાયા સાંપડે ન ઉપમાન ॥ ૧ ॥ .

પાતક દગ્ધ કરોની દેતી ભક્તાસિ જે પરા મુક્તિ ॥ સદ્‌ભાવ જાણુનીયાં માનવ રૂપાસિ ઘેઉની ફિરતી ॥ ૨ ॥

શ્રીઉપાસની-આર્યા સ્તોત્ર-૧૯

જેમને શ્રીમંત તથા દરિદ્રી બેઉ એક સરખા છે તે સદ્‌ગુરૂના ઉપકારની કશા સાથે તુલના થઈ શકતી નથી ॥૧॥

તે ભક્તોના પાતકો ભસ્મ કરી નાંખી તેમને પરા મુક્તી આપે છે ॥ તે મનુષ્યોનો સદ્‌ભાવ જાણીને મનુષ્ય-રૂપ લઈ ફરે છે ॥૨॥

નીર દુધાંત અસે પરિ પૃથક દિસેના તથાપરી કરણી ।। મતિ શુંગ હોય માઝી વર્ણાયા સદ્દગુરૂ પ્રભાવ ઝણી ।। ૩ ।।

હાતીં અસે જયાચ્યા સૂત્ર જગાચે તથાપિ તો લીન ।। રાહે સદા પદાવરી ઠેવુનિ નિજ ભાલ અર્પુની સ્વમન ।। ૪ ।।

જન્મ--મરણ ચુકવાયા સ્વલ્પ અસે હા ઉપાય

તેમની કરણી દૂધમાંનું પાણી જેમ પૃથક દેખાતું નથી તેવી હોય છે એટલે કે દૂધ–પાણી પેઠે સાકાર પરબ્રહ્મ સ્વરૂપ અને એમનામાં ફેર દેખાતો નથી ।। સદ્દગુરૂનો પ્રભાવ વર્ણવતાં મ્હારી મતિ કુંઠિત બની જાય છે. ।। ૩ ।।

તેમના હાથમાં આખા જગતનું સૂત્ર હોવા છતાં તેઓ પોતાનાં મન તથા બુદ્ધિને હંમેશ આત્મ પદે સ્થાપી તેમાંજ તેઓ લીન (નિમગ્ન) રહે છે ।।૪।।

જન્મમરણનો ફેરો ટાળવા મનુષ્યો માટે આ સ્હેલો

મનુજાસી ।। ત્યા શ્રી ઉપાસની-પદીં અર્પિતસે દાસ અલ્પ કવનાસી ।। ૫ ।।

શ્રી સદ્દગુરૂ મહિમ્ન સ્તોત્રમ-૨૦

સદા સત્સ્વરૂપં ચિદાનંદકંદં જગત્સંભવ સ્થાન સંહાર હેતુમ્ ।।
સ્વભકતેચ્છયા માનુષં દર્શયંતં, નમામીશ્વરં સદ્ગુરામકૃષ્ણમ્ ।। ૧ ।।

ઉપાય છે. ।। તેવા શ્રી સદ્ગુરૂ ઉપાસની મહારાજના ચરણકમલમાં દાસ એનું આ કવન અર્પણ કરે છે ।।૫।।

શ્રીસદ્દગુરૂમહિમ્ન સ્તોત્રમ્-૨૦

નિત્યના જે સત્ સ્વરૂપ, ચિદાનંદ મૂળ સ્વરૂપ, જગત્‌ની ઉત્પતિ સ્થિતિ તથા પ્રલયના જે કારણ રૂપ છે, જે પોતાના ભક્તોની ઇચ્છાથી જ મનુષ્ય રૂપમાં દેખાય છે. તે ઇશ્વર, સદ્દગુરૂ, રામ કૃષ્ણને હું નમું છું ।। ૧ ।।

ભુવદ્ધ્વાંત વિધ્વંસ માર્તંડમીડયમ્, મનોવાગતીતં મુનિધ્યાનગમ્યમ્ ॥

જગદ્વયાપકં નિર્મલં નિર્ગુણં ત્વાં, નમામીશ્વરં સદ્‌ગુરૂં રામકૃષ્ણમ્ ।। ૨ ।।

ભવાં ભોધિમગ્નાર્દિતાનાં જનાનાં, સ્વપાદાશ્રિતાનાં સ્વભક્તિ પ્રિયાણામ્ ।

ભવના, જન્મ મરણના, ફેરાનું મૂળ જે અજ્ઞાન (તે રૂપી અંધકારનો) નાશ કરવામાં સૂર્ય જેવું સામર્થ્ય ધરાવનાર, મન વાણીથી પર, જે મુનીઓને ધ્યાનમાં જ સમજાવ છો એવા, તમો જે જગત્‌માં વ્યાપી રહેલા, નિર્મલ નિર્ગુણ સ્વરૂપવાળા છો તે ઇશ્વરરૂપી સદ્‌ગુરૂ રામકૃષ્ણને હું નમું છું ।। ૨ ।।

ભવસાગરમાં ડુબી ગયેલા દુઃખી જનોના, આપના (અથવા આત્માના) ચરણ કમલના જે આશ્રિત છે તથા આપની (વા આત્માની) જેમને ભક્તિ પ્રિય છે તેમના ઉદ્ધાર માટે કલિયુગમાં અવતાર

સમુદ્ધારણાર્થં કલૌ સંભવંતં, નમામીશ્વરં સદ્‌ગુરૂં રામકૃષ્ણું ॥ ૩ ॥

સદા નિંબવૃક્ષસ્ય મૂલાધિવાસાત્ સુધારત્રાવિણું તિકતમપ્યપ્રિયંતમ્ ।

તરૂં કલ્પવૃક્ષાદિકં સાધયંતં, નમામીશ્વરં સદ્‌ગુરૂં રામકૃષ્ણું ॥ ૪ ॥

સદા કલ્પ વૃક્ષસ્ય તસ્યાધિ મૂલે ભવદ્‌ભાવ બુદ્ધ્યા સપર્યાદિ સેવામ્ ।

ધારણ કરતા તે ઇશ્વર સ્વરૂપી સદ્‌ગુરૂ શ્રીરામ કૃષ્ણને હું નમું છું ॥ ૩ ॥

હંમેશ લીંમડાના ઝાડ તળે રહ્યાથી તીખા તથા અપ્રિય છતાંએ અમૃત વર્ષાવનારા (સ્વભાવવાળા) કલ્પવૃક્ષના ઝાડથી પણ સરખામણીમાં અધિક એવા તે ઇશ્વર સ્વરૂપી સદ્‌ગુરૂ શ્રીરામ કૃષ્ણને હું નમું છું ॥૪॥

હંમેશ લીમડાના ઝાડના મૂળ ઉપર આપની પેઠે ભક્તિ–ભાવવાળી બુદ્ધિથી (અથવા

નૃણાં કુર્વતાં ભુક્તિ મુક્તિ પ્રદંતં નમામીશ્વરં સદ્‌ગુરૂં રામકૃષ્ણમ્ ॥૫॥

અનેકાશ્રુતાતકર્ય લીલા વિલાસૈ સમાવિષ્કૃતેશાન ભાસ્વત્પ્રભાવમ્ ।

અહંભાવહીનં પ્રસન્નાત્મભાવં. નમામીશ્વરં સદ્‌ગુરૂં રામકૃષ્ણમ્ ॥ ૬ ॥

સતાં વિશ્રમારામમેવાભિરામં, સદા સજ્જને સંસ્તુતં સન્નમદ્ભિઃ ।

આપને કલ્પવૃક્ષનું મૂળ સમજી) સેવાપૂજન કરનાર લોકોને ભુક્તિ મુક્તિ આપનાર તે ઇશ્વરરૂપી સદ્‌ગુરૂ રામકૃષ્ણને હું નમું છું ॥ ૫ ॥

અનેક નહીં સાંભળેલા નહીં કલ્પેલા લીલા વિલાસોથી સુંદર જાજ્વલ્યમાન્ પ્રભાવ જેણે વિસ્તરેલો છે, જે અહંભાવથી વિરક્ત છે અને આત્મભાવની પૂર્ણતાથી પ્રસન્ન છે તે ઈશ્વરરૂપી સદ્‌ગુરૂ રામકૃષ્ણને નમું છું ॥૬॥

સારાં માણસોનું જે વિસામો તથા આરામનું સ્થાન હોવાથી સુંદર છે, હંમેશ જે સજ્જનોથી સ્તવાયો

જનામોદદં ભક્તભદ્રપ્રદંતં, નમામીશ્વરં સદ્‌ગુરૂં રામકૃષ્ણું ॥૭॥

અજન્માદ્યમેકં પરબ્રહ્મ સાક્ષાત્ સ્વયં સંભવં રામમેવાવતીર્ણમ્ ।

ભવદ્દર્શનાત્સેપુનીત: પ્રભોઽહં, નમામીશ્વરં સદ્-ગુરૂં રામકૃષ્ણમ્ ।

શ્રી રામેશ કૃપાનિધેઽખિલનૃણાં સર્વાર્થે સિદ્ધિપ્રદ યુષ્મત્પાદરજપ્રભાવમતુલં ધાતાઽપિ વક્તાઽક્ષમ: ।

છે અને જેને નમસ્કાર કરવામાં આવ્યા છે એવા લોકોને આનંદ આપનારા અને ભક્તોને ભદ્ર (સારૂં) આપનારા તે ઈશ્વર સ્વરૂપી શ્રીસદ્‌ગુરૂ રામકૃષ્ણને હું નમું છું ॥ ૭ ॥

જે જન્મ રહિત, અસલ, એક સાક્ષાત્ પરબ્રહ્મ છે તે પોતાની શક્તિથી રામ પોતેજ અવતર્યા છે. હે પ્રભો આપના દર્શનથી હું પુનીત (પવિત્ર) થયો છું. તે ઇશ્વર રૂપી સદ્‌ગુરૂ રામકૃષ્ણને હું નમું છું. ॥૮॥

સદ્ભકત્યા શરણં કૃતાંજલિ પુટઃ સંપ્રાપિતોઽસ્મિ પ્રભો। શ્રીમદ્રામપરેશપાદકમલાન્નાન્યચ્છરણ્યં મમ ॥૯॥

સ્વામિરૂપધરરાઘવોત્તમં, ભક્તકામવિબુધદ્રુમં પ્રભુમ્ માયયોપહતચિત્તશુદ્ધયેચિંતયામ્યહ ઽહર્નિશં મુદા ૧૦

શરત્સુધાંશુપ્રતિમપ્રકાશં, કૃપાતપત્રં તવ રામકૃષ્ણ।

હે ઇશ્વર શ્રીરામ કૃપાના નિધિ, સમસ્ત લોકો ના સર્વ અર્થ સિદ્ધ કરી આપનાર, તમારા ચરણની ધૂળનો અગાધ મહિમા વર્ણવવાને બ્રહ્મા પણ અશક્ત છે. હે પ્રભુ ! સદ્ભક્તિથી હાથ જોડવાનાજ સાધનને શરણે જઇ આપની પાસે આવ્યો છું. પરમેશ્વર શ્રીરામના ચરણ કમલ શિવાય મ્હારે બીજા કોઇનું શરણ નથી ॥૯॥

રઘુનું ઉત્તમ રૂપ સ્વામીના આકારમાં ધારણ કરનારનું, ભક્તજનોની કામના ચંદ્ર પેઠે શાંત કરી કુબેર ભંડારી પેઠે પૂર્ણ કરનાર પ્રભુનું, માયાથી દુઃખી બનેલા ચિત્તની શુદ્ધિ માટે દિવસને રાત્ર આનંદથી ધ્યાન કરૂં છું ॥૧૦॥

ત્વદીયપાદાબ્જસમાશ્રિતાનાં, સ્વચ્છાયયા તાપમપા-
કરોતુ ॥૧૧॥

ઉપાસ્નાદૈવત રામકૃષ્ણ, સ્તવૈર્મયોપાસનિના
સ્તુતસ્ત્વમ્ ।

રમેન્મનો મે તવ પાદયુગ્મે, ભૃંગો યથાબ્જે મકરંદ
લુબ્ધઃ ॥૧૨॥

અનેકજન્માર્જિતપાપસંક્ષયો ભવેદ્ભવત્પાદસરોજ-
દર્શનાત્ ।

શરદૃઋતુના ચંદ્ર પેઠે પ્રકાશતું (શોભા આપતું) તારી રામકૃષ્ણની કૃપાનું છત્ર, તારા ચરણ કમલના આશ્રિતોના તાપ એની છાયાથી દૂર કરો ॥ ૧૧ ॥

ઉપાસના દૈવત રામકૃષ્ણ છે. મ્હારાથી ઉપાસનીથી તમને કવિત્વથી સ્તવાયા છે. જેમ ભૃંગ કમલમાં લુબ્ધ બની રહે છે તેમ મ્હારૂં મન તારા ચરણ યુગલમાં રમી રહો ॥૧૨॥

આપના ચરણ કમલના દર્શનથી અનેક જન્મના ભેગાં થયેલાં (કમાયલાં) પાપોનો નાશ થાય છે. આ

ક્ષમસ્વ સર્વાનપરાધપુંજકાન્પ્રસીદ રામેશ ગુરો દયાનિધે ॥૧૩॥

શ્રી રામકૃષ્ણચરણામૃતપૂતચિત્તા-
સ્તત્પાદસેવનરતાઃ સતતં ચ ભક્ત્યા ।
સંસાર જન્ય દુરિતૌઘ વિનિર્ગતાસ્તે
કૈવલ્યધામ પરમં સમવાપ્નુવન્તિ ॥

સ્તોત્રમેતત્પઠેદ્ભક્ત્યા યો નરસ્તન્મનાઃ સદા ।

સમગ્ર અપરાધની રાશીને ક્ષમા આપ. હે રામેશ્વર દયાનિધિ ગુરૂ પ્રસન્ન થાવ ॥ ૧૩ ॥

જેમનું ચિત્ત શ્રીરામકૃષ્ણના ચરણામૃતનું પાન કરી પવિત્ર થયું છે, જેઓ હંમેશ ભક્તિ પૂર્વક તે ચરણોની સેવામાં તત્પર છે, તે સંસારથી ઉત્પન્ન થયેલાં પાપાચરણના પ્રવાહને ઓળંગી ગયા છે. (અને) તેઓ પરમ કૈવલ્યધામ મેળવે છે ॥ ૧૪ ॥

જે મનુષ્ય એક ચિત્ત થઇ ભક્તિથી સદા આ સ્તોત્રનો પાઠ કરે છે તે નક્કી સદ્ગુરૂ સ્વામી રામની

સદ્‌ગુરો: સ્વામિ રામસ્ય કૃપાપાત્રં ભવેત્‌ ધ્રુવમ્‌ ॥
સ્વામિરામકૃપાસ્વર્દુ સત્પદ્યકુસુમાવલિ: ।
શ્રેયસે ચ મન: શુધ્દયૈ પ્રેમ સૂત્રેણ ગુંફિતા ॥
ગોવિંદસૂરિપુત્રેણ કાશિનાથા ભિધાયિના ।
ઉપાસનીત્યુપાખ્યેન શ્રીરામ ગુરવેઽર્પિતા ॥૧૬॥

. ઇતિ શ્રી સદ્‌ગુરૂમહિમ્નસ્તોત્રં સંપૂર્ણમ્‌ ।

કૃપાને પાત્ર થાય છે (તેના પર સદ્‌ગુરૂ સ્વામિ રામની કૃપા થાય છે) ॥ ૧૫ ॥

આ પદ્ય રૂપી કુસુમની માળા સ્વામી રામની કૃપા રૂપી સ્વર્ગીય યંત્ર હોઇ તેને પ્રેમ સૂત્રથી કલ્યાણ થાય તે માટે તથા મનન શુદ્ધિ માટે ગુંથી છે. કાશિનાથ નામના ગોવિંદ શાસ્ત્રીના પુત્ર ઉપાસની ઉપનામ ધારણ કરનારે શ્રીરામ ગુરૂને અર્પણ કરી છે.

ઇતિશ્રી સદ્‌ગુરૂમહિમ્નસ્તોત્ર સંપૂર્ણ ।

શ્રી ઉપાસની મહારાજાંચે નમસ્કાર

હોતેં સંચહિ પૂર્વપુણ્ય મ્હણુનિ હા સદ્ગુરૂ ભેટલા ।
જ્યાનેં અજ્ઞજનાસિ પાર કરણ્યા સન્માર્ગ તો દાવિલા ।।
કેલેં પૂર્ણ મનોરથા ઝિજવુની દેહાસિ કષ્ટેં પહા ।
ત્યા યોગીંદ્ર–ઉપાસની ગુરૂપદીં માઝા નમસ્કાર હા ।૧।
કાનીં ઐકુનિ ભક્ત–વાણિ મગ તો યે પુણ્ય દેશાંતુની ।
માનીં દ્વૈત કદા ન શૂદ્રગૃહિં તો રાહે સુખે યેઉનિ ।।

શ્રીઉપાસની મહારાજના નમસ્કાર–૨૧

પૂર્વના પુણ્યનો સંચય હતો તેથી આ સદ્ગુરૂ મળ્યા । તેમણે અજ્ઞાન માણસોને પાર ઉતરવા માટે સન્માર્ગ દેખાડયો ।। જુઓ, એમણે દુઃખથી દેહને ઘસી નાંખી મનોરથો પૂર્ણ કર્યા । તે યોગીંદ્ર–ઉપાસની ગુરૂ પદમાં મ્હારો આ નમસ્કાર છે. ।। ૧ ।।

પુણ્યદેશ (પુણે)થી ભક્તની વાણી (બુમ) કાનવડે સાંભળીને આવ્યા । આવી, સુખેથી શૂદ્રના ઘરમાં મનમાં કાંઇપણ દ્વૈતની ભાવના લાવ્યા શિવાય રહ્યા ।।

ધ્યાની આણુનિ ભક્ત-પાતક કરી જ્ઞાનોપદેશા પહા ।
ત્યા યોગીંદ્ર-ઉપાસની-ગુરૂપદીં માઝા નમસ્કાર હા ॥૨॥
યેઇ દર્શન ધ્યાવયા પવનિચા જ્ઞાતા હરીદાસ તો ।
જીવન્મુક્ત યતીંદ્ર-વૃત્તિ બઘુનિ ઝાલા મનીં ધન્ય તો ॥
ગાઈ કીર્તનિ સદ્ગુરૂ-પ્રિય ગુણાં સંતોષ વાટે મહા ।
ત્યા યોગીંદ્ર-ઉપાસની-ગુરૂપદીં માઝા નમસ્કાર હા ॥૩॥
સત્કાર્યીં ઝટણેં સુબોધ કરૂનિ દીનાં જનાં રક્ષણેં ।
સદભાવેં હરિચ્યા પદા નમુનિયાં સત્સંગતીં બૈસણેં ॥

ભક્તોના પાતક ધ્યાનમાં લઇ, જુઓ, તે ઉપદેશ કરે છે। તે યોગીંદ્ર ઉપાસની-ગુરૂપદમાં મ્હારો આ નમસ્કાર છે. ॥ ૨ ॥

પવની ગામના જ્ઞાની હરિદાસ આવ્યા। તે (એમની) જીવન્મુક્ત યતિંદ્રના જેવી વૃત્તિ જોઇ પોતે પોતાની જાતને મનમાં દર્શન કરી ધન્ય ધન્ય માનવા લાગ્યા. અને કીર્તનમાં સદ્ગુરૂને પ્રિય જે ગુણો તે વર્ણવ્યા; તેથી ખુબ સંતોષ થાય છે। એવા તે યોગીંદ્ર-ઉપાસની ગુરૂપદમાં મ્હારા નમસ્કાર છે ॥૩॥

નીચત્વા વરૂનિ ભ્રમાસિ હરિ જો હિંડોનિ સર્વત્ર હા ।
ત્યા યોગીંદ્ર-ઉપાસની-ગુરૂપદીં માઝા નમસ્કાર હા ।।૪।।
આમા સોડૂનિ અંત્યજાતિ-ભુવન-પ્રાંતીં સર્વે યેઉની ।
વારી કિલ્મિષ સર્વ શાસ્ત્ર-શ્રુતિનેં બોધામૃતા પાજુનિ ।।
તારી ભક્ત જનાં દયાઘન અસા વાહેં શિરીં ભાર હા ।
ત્યા યોગીંદ્ર-ઉપાસની-ગુરૂપદીં માઝા નમસ્કાર હા ।।૫।।

સત્કાર્યોમાં ઝુજવું, સુબોધ કરી દીન જનોનું રક્ષણ કરવું, । હરિના ચરણને સદ્‌ભાવથી નમી સત્સંગતી સેવવી, ।। નીચપણું સ્વીકારી, બધે ફરી ભ્રમનું હરણ કરવું, । એ જેનું કાર્ય છે તે યોગીંદ્ર-ઉપાસની ગુરૂપદમાં મ્હારા નમસ્કાર છે ।। ૪ ।।

ગામ છોડી, અંત્યજોની વસ્તીમાં એકદમ આવી । કિલ્મિષો (દુઃખો)નું નિવારણ કરી, સર્વ શાસ્ત્ર તથા શ્રુતિ અનુસાર બોધામૃતનું પાન કરાવી । તે દયાઘન, ભકત જનોને તારી પોતે માથે ભાર વહે છે । તે યોગીંદ્ર-ઉપાસની-ગુરૂપદમાં મ્હારા નમસ્કાર છે ।।પ।।

ગાતાં કુંઠિત હોય મન્મતિ પહા જો અંત્યજાચે ઘરીં।
કાંડોનિ દળણૂં દળી ધુઉનિયા વસ્ત્રેં હિ પાણી ભરી ॥
ડોંબાચ્યા ઘરિં જયાપરી કરિતસે રાજા હરિશ્ચંદ્ર હા।
ત્યા યોગીંદ્ર–ઉપાસની ગુરૂપદીં માઝા નમસ્કાર હા ॥૬॥
અન્ના વાઢુનિ હીન નીચ ગરિબાં ભક્તાં સર્વે અર્પુની।
હોઈ હર્ષિત ધન્યહી મ્હણુતિ ત્યા તૃપ્તી મનીં પાહુની ॥

તેમના ગુણગાતાં મતિ કુંઠિત થાય છે. તે જુઓ અંત્યજોના ઘરમાં ખાંડે છે, દળણાં દળે છે, વસ્ત્રો ધુએ છે, અને પાણી પણ ભરે છે ॥ રાજા હરિશ્ચંદ્ર પેઠે એ પોતે પણ ભંગીની સેવા ચાકરી કરે છે ! । તે યોગીંદ્ર–ઉપાસની ગુરૂપદમાં મ્હારા આ નમસ્કાર છે ॥ ૬ ॥

હીન, નીચ, ગરીબોને અન્ન પીરસી તથા ભક્તોને પણ તુર્ત આપી, તેમના મનની તૃપ્તિ જોઇ હર્ષ પામતા અને પોતાને ભાગ્યશાળી પણ ગણતા ॥ એ'વી રીતે પોતાની પાસે અષ્ઠ સિદ્ધિઓ હોવા છતાં

ऐसा सन्निध अष्ट सिद्धि असुनी जींकी मनोवेग हा ।
त्या योगींद्र–उपासनी गुरुपदीं माझा नमस्कार हा ॥७॥
वाटे निंद्य खलासि निंदिति बहू ते दूषणा ठेउनी ।
द्वैताद्वैत नसे जया न गणिही निंदा–स्तुति जो मुनि ॥
झाले लज्जित ते अतर्क्य महिमा लीला गुरुची पहा ।
त्या योगींद्र–उपासनी गुरुपदीं माझा नमस्कार हा ॥८॥
झालें अष्टक पूर्ण खडगपुरिहें श्री सद्गुरु प्रेरणें ।
केलें धन्य जगीं मुखें वदवुनी दासा बहु प्रीतीनें ॥

પોતાના મનના વેગને રોકે છે તે યોગીંદ્ર–ઉપાસની ગુરૂપદમાં મ્હારા આ નમસ્કાર છે ॥ ૭ ॥

ખલ લોકોને નિંદ્ય લાગ્યાથી તે તેમના પર અનેક જાતના આળ મૂકી નિંદા કરતા । જેમને દ્વૈતાદ્વૈત કાંઈ નથી તે મુનિ નિંદા સ્તુતિની પર્વા પણ ન કરતા ॥ તે આળ મૂકનારાઓ એમનો અતર્ક્ય મહિમા જોઇ શરમાઈ ગયા. એવી ગુરૂની લીલાનું ધ્યાન કરો । તે યોગીંદ્ર–ઉપાસની ગુરૂ પદમાં મ્હારા આ નમસ્કાર છે ॥ ૮ ॥

ઐસા ઠેવુનિ ભાવ સદ્‌ગુરૂ-પદીં સેવોનિયાં અષ્ટકા ।
સાધા ઇચ્છિત'દાસ હે વિનવિતો ભાવે જનાભાવિકાં ॥૯॥

પ્રાર્થના ૨૨

॥ કરચરણકૃતં વાકકાયજં કર્મજં વા ॥
॥ શ્રવણનયનજં વા માનસં વાડપરાધં ॥

આ નમસ્કારનું અષ્ટક ખડગપુરમાં સદ્‌ગુરૂની પ્રેરણાથી રચાઇ પૂરૂં થયું । શ્રી સદ્‌ગુરૂએ દાસ પાસે અતિ પ્રિતિથી આ અષ્ટક મ્હોંએ બોલાવી તેને જગત્‌માં કૃતકૃત્ય કીધો છે ॥ એવી રીતનો સદ્‌ગુરૂ ચરણમાં ભાવ રાખી આ અષ્ટક સેવી જે જોયતું હોય તે સાધી લો, એવી ભાવિકજનો પ્રત્યે દાસની વિનંતિ છે ॥ ૯ ॥

પ્રાર્થના ૨૨

હે કરૂણા સાગર શ્રી મહાદેવ શંભો તારો જય થાઓ. હાથ પગથી કરેલા, વાણી, કાયા, કાન, આંખ

॥ વિહિતમવિહિતં વા સર્વમેતત્ક્ષમસ્વ ॥

॥ જય જય કરૂણાબ્ધે શ્રી મહાદેવ શંભો ॥

પ્રદક્ષિણા નં. ૧૦ પ્રમાણે.

કે મનથી થયેલ અપરાધ તેમજ વિહિત અવિહિત બધું ક્ષમા કર.

પ્રદિક્ષણા નં.--૧૦ પ્રમાણે.

રાત્રીનો ઉપાસનાક્રમ.

આરતી ગણુપતીચી-૧૩

આરતી દેવીચી-૧૪

શ્રીઆરતી કન્યાકુમારી સતી ગોદાવરીચી ૧૫

આરતી સદગુરૂચી ૧૬, ૧૭

વિડા ૨૩

વિડા ધ્યા હો સદગુરૂરાયા। ધરુની માનવાચી

આરતી ગણુપતીની-૧૩

આરતી દેવીની-૧૪

શ્રી આરતી કન્યાકુમારી સતી ગોદાવરીની ૧૫

આરતી સદગુરૂની બે ૧૬-૧૭

બીડું ૨૩

હે સદગુરૂ રાયા, તમો કે જે મનુષ્ય કાયા

કાયા । યતિ વેષ ઘેઊનિયાં । વસસી દિનાંસી તારાયા ॥ વિડા૦ ॥૧॥ જ્ઞાન હે પુગીંફલ । ભક્તી નાગવલ્લી દલ । વૈરાગ્ય ચૂર્ણ વિમલ । લવંગા સત્ક્રીયા સકલ વિડા૦ ॥૨॥ પ્રેમ રંગી જૈસા કાત્ના વેળા અષ્ટભાવ સહિત । જાયફળ ક્રોધ રહીત । પત્રી સર્વ-ભૂત-હીત વિડા૦ ॥ ૩ ॥ ખોબરે હૅંચી ક્ષમા । ફોડુનિ દ્વૈતાચ્યા બદામા । મનોજયાચા વર્ખ હેમા । કાપૂરહી શાંતિ

ધારણ કરી યતિ વેષ લઇ દીન જનોને તારવા માટે વસો છો તે આ (પાન) બીડું લો ॥૧॥ તે બીડાંમાં જ્ઞાનરૂપી સોપારી, ભક્તિરૂપી નાગરવેલના પાન, સ્વચ્છ વૈરાગ્યરૂપી ચૂર્ણ તથા સર્વ સત્ક્રિયાના રૂપમાં લવંગ છે ॥૨॥ તેમાં જાણે પ્રેમ રંગરૂપી કાથો, અષ્ટભાવરૂપી એલચીઓ, ક્રોધ રહિત વૃત્તિરૂપી જાયફળ, તથા સર્વ ભૂતોના કલ્યાણરૂપી જાવંત્રી છે ॥૩॥ (તેમાં વળી) ક્ષમારૂપી કોપરૂં છે, અંદર દ્વૈતરૂપી બદામો ફોડી તેમાંની મીજ મૂકી છે; (ઉપરાંત તેમાં) મનોજય રૂપી સોનાનો વરખ છે; શાંતિના રૂપમાં કપૂર છે

નામા ।। વિડા૦ ।। ૪ ।। કસ્તુરી નિંરહંકાર । કોઠેં ન મિળતી ઉપચાર । ભિમપુત્રા યાસ્તવ ફાર । સાહ્ય દેઉનિ વારંવાર ।। વિડા૦ ।। ૫ ।।

શેજ આરતી

આતાં સ્વામી સુખેં નિદ્રા કરા અવધુતા । શ્રીસદ્દ ગુરૂનાથા । ચિન્મય સુખધામા જાઉનિ પહુડા એકાંતા

।। ૪ ।। અને નિરહંકારની (નિરભિમાન) સ્થિતિના રૂપમાં કસ્તુરી એ બીડાંમાં છે. આવી સામગ્રી કયાંઇ મળતી નથી; તેથીજ ભીમપુત્ર ઘણીજ આજીજી પૂર્વક વિનવે છે કે, તેને આ કાર્યમાં વારંવાર સહાય આપી, એવું બીડું એની પાસેથી, એ માનવ કાયા ધારણ કરી યતિ વેષ લઇ દીન જનોના ઉદ્ધાર માટે અવતરેલા સદ્દગુરૂ, લો ।। ૫ ।।

શેજ આરતી

શ્રીસદ્દગુરુનાથ, સ્વામી અવધુત ! હવે સુખેથી નિદ્રા કરો. ચિન્મય આનંદધામ જઈ એકાંતમાં

॥ ध्रु० ॥ वैराग्याचा कुचा घेउनि चोक झाडीला । चोक झाडीला । तयावरी सुप्रेमाचा शिडकावा दिधला ॥ आतां स्वामी० ॥ १ ॥ पायघड्या घातल्या सुंदर नववीधा भकती । नववीधा भकती । ज्ञानाच्या समया लावुनि उजळील्या ज्योती ॥ आतां स्वामी० ॥ २ ॥ भावार्थाचा मंचक हृदयाकाशी टांगीला । हृदयाकाशी टांगीला ॥ मनाचीं सुमनें करुनी केले शेजेला ॥ आतां स्वामी० ॥३॥ द्वैताचें कपाट लावुनि एकत्र केले । एकत्र केलें ॥ दुर्बुद्धिच्या गांठी सोडुनि पडदे सोडिले ॥ आतां

પહોડો ॥ ચોક વૈરાગ્યરૂપી ઝાડુથી ઝાડી નાંખ્યો છે અને તેની ઉપર સારા (ખરા) પ્રેમના પાણીનો છટકાવ કર્યો છે ॥૧॥ નવવિધા ભક્તિનું સુંદર બિછાનું પગ મૂકી ચાલવા પાથર્યું છે અને જ્ઞાનની સમઇ સળગાવી જ્યોતિ (પ્રકાશ) પ્રકટાવ્યો છે ॥૨॥ ભાવ તથા અર્થ (જ્ઞાન–રહસ્ય)નો પલંગ હૃદયાકાશમાં બાંધી મનનાં ફુલો બનાવી, સૂવા માટે બીછાનું બનાવ્યું છે ॥ ૩ ॥ (પછી) દ્વૈતનાં બારણાં બંધ કરી એકત્ર કર્યું

સ્વામી૦ ॥ ૪ ॥ આશા તૃષ્ણા કલ્પનેચા સાંડુનિ ગલ્બલા । સાંડુનિ ગલ્બલા । દયા-ક્ષમા-શાંતિ દાસી ઉભ્યા સેવેલા ॥ આતાં સ્વામી૦ ॥ અલક્ષ્ય-ઉન્મનીં ઘેઉનિ નાજુક દુશાલા । નાજુક દુશાલા । નિરંજન સદ્ગુરૂસ્વામી નિજે શેજેલા ॥ આતા સ્વામી૦ ॥ ૬ ॥

અભંગ-૨૫

પાવલા પ્રસાદ આતાં વિઠો નિજાવેં । બાબા

(અંતરવૃત્તિ કરી અદ્વૈત વા ઐકય કર્યું વા અનુભવ્યું) દુર્બુદ્ધિની ગાંઠો છોડી પડદા નાંખ્યા ॥ ૪ ॥ આશા, તૃષ્ણા તથા કલ્પનાનો ગડબડાટ છોડી, દયા, ક્ષમા, તથા શાંતિ દાસીઓ સેવા માટે ઉભાં છે ॥ ૫ ॥ ઝીણો અલક્ષ્ય ઉન્મનિ અવસ્થાનો દુશાલો (ઓઢવાનું) લઇ, નિરંજન સદ્ગુરૂ સ્વામી પલંગપર પહોડે છે ॥ ૬ ॥

અભંગ ૨૫

પ્રસાદ મળ્યો. હવે વિઠ્ઠલજી સુઓ; બાબા સુઓ

નિજાવેં । આપુલા તો શ્રમ કળોં ચેતસે ભાવેં ॥ ૧ ॥
આતાં સ્વામી સુખે નિદ્રા કરા ગોપાળા । સ્વામી
દયાળા । પુરલે મનોરથ જાતોં આપુત્રે સ્થળા ॥ધ્રુ૦॥
તુમ્હાંસી જાગવું આમ્હી આપુલ્યા ચાડા । આપુલ્યા
ચાડા । શુભા શુભ કર્મેં દોષ હરાવયા પીડા ॥ આતાં
સ્વામી૦ ॥ તુકા મ્હણે દિધલેં ઉચ્છિષ્ટાચેં ભોજન ।
ઉચ્છિષ્ટાચેં ભોજન । નાહીં નિવડિલેં આમ્હાં આપુલ્યાં
ભિન્ન ॥ આતાં સ્વામી૦ ॥ ૩ ॥

આપનો શ્રમ તો ભાવથીજ સમજી શકાય છે ॥૧॥
હવે દયાળુ સ્વામી, ગોપાળા, સુખે સુઓ. અમારા
મનોરથ પૂર્ણ થયા છે. અમે અમારે સ્થળે, મુકામે
જઈએ છીએ ॥ અમો અમારા પ્રેમથી શુભ અશુભ
કર્મોના દોષોની પીડાનું હરણ થાય તે માટે તમોને
જગાડીશું ॥ તુકારામ કહે છે, ઉચ્છિષ્ટ રહેલા ભોજ
નનો પ્રસાદ અમોને પારકા તરીકે ન લેખતાં
આપ્યો ॥ ૩ ॥

ધાલિન લોટાંગણ૦ નં. ૧૮ પ્રમાણે
શ્રીઉપાસની આર્યાસ્તોત્ર નં. ૧૯ પ્રમાણે-

દશાવતારાચેં સ્તોત્ર-૨૬

નમામીશ્વરં ત્વાં પુરાણં પુમાસં, જગત્સંભવસ્થાન-સંહારહેતુમ્ ॥ સ્વભકતેચ્છયોપાત્તચિદ્રૂપ મૂર્તિ, ભુજંગે શયાનં વિહંગેશયાનમ્ ॥૧॥

યુગાંતામ્બુધૌ લીલયા સંચરન્તં, પરંબ્રહ્મ સત્ય

ધાલિન લોટાંગણ નં. ૧૮ પ્રમાણે
શ્રી ઉપાસની-આર્યાસ્તોત્ર-નં. ૧૯ પ્રમાણે

દશાવત્તારનું સ્તોત્ર ૨૬

તને, ઈશ્વરને, પુરાણ પુરૂષને, જગત્‌ની ઉત્પત્તિ સ્થિતિ તથા નાશના કારણને, પોતાના ભક્તોની ઇચ્છાથી ચિદ્રૂપ મૂર્તિ ધારણ કરી છે તેને, શેષપર સૂનારને, અને ગરૂડ જેનું વાહન છે એવા પુરાણ પુરૂષને હું નમું છું ॥ ૧ ॥

વ્રતાયાઽઽદિશન્તમ્ ॥ નિહત્યાસુરં તં શ્રુતિરાહરન્તં ભજે દીનનાથં મહામીનરૂપમ્ ॥ ૨ ॥

સુરૈઃ ક્ષીરપાથોનિધૌ મથ્યમાને, ગિરિંમન્દરં પૃષ્ટદેશે વહન્તમ્ ॥ તદા ગાત્રકણ્ડૂયનં મન્યમાનં, ભજે કચ્છપેન્દ્રાકૃતિં સ્વચ્છમૂર્તિમ્ ॥ ૩ ॥

વિધેર્નાસિકારન્ધ્રતો નિઃસરન્તં, વિશાલં રસાયા રસામુદ્ધરન્તમ્ ॥ હિરણ્યાક્ષદૈત્યાયુરાજૌ હરન્તં, નમા-

---

યુગની અંતે (પ્રલય) સમુદ્રમાં લીલાથી સંચરતા, સત્ય વ્રતવાળા, પરબ્રહ્મને હુકમ કરનારા, આસુરોને હણી શ્રૂતીનો ઉદ્ધાર કરનારા, દીનોના નાથ, મહાન્ મત્સ્યાવતારને હું ભજું છું ॥ ૨ ॥

જ્યારે દેવોએ ક્ષીરસાગરનું મંથન કર્યું ત્યારે મંદરાચળ પર્વતને પીઠપર વહી શરીરને ચળ (વ્હલુર) આવ્યા જેવું સ્વરૂપ ગણતી કચ્છપાવતારની સ્વચ્છ મૂર્તિ હું ભજું છું ॥ ૩ ॥

બ્રહ્માના નાકમાંથી બ્હાર પડતા, જીવ્હાવડે વિશાલ પૃથ્વીને ધારણ કરતા, હિરણ્યાક્ષ દૈત્યના

ય્યાદિ વારાહમારાધ્યમીશમ્ ॥ ૪ ॥

સભાસ્તમ્ભમતો વ્યક્તમૂર્તિં કરાલં, વિધાત્રાદિદેવૈઃ સ્તુતં સંનમદ્ભિઃ ॥ રમાયાધવં ત્રાતકાયાધવં તં નૃસિંહાકૃતિં દૈત્ય સંહારમીડે ॥૫॥

પદામ્ભોજનિર્ગચ્છદમ્ભઃપ્રવાહૈઃ જગત્પાવયન્તં બલેર્દૈત્યરાજાત્ ॥ ત્રિપાદચ્છલેન ત્રિલોકીં જયન્તં, નમામીશ્વરં વામનં વામરૂપમ્ ॥૬॥

આયુષ્યનું યુદ્ધમાં હરણ કરતા, આરાધના યોગ્ય આદિ વારાહ ઇશ્વરને હું નમુ છું ॥ ૪ ॥

સભા સ્તમ્ભમાંથી પ્રકટ થયેલી વિકાળ મૂર્તિ કે જેની બ્રહ્માદિ દેવોએ સ્તુતિ કરી છે તથા જેમને દેવોએ નમસ્કાર કર્યા છે તે લક્ષ્મી પતિ પ્રહ્લાદને (હૃદય સાથે) ચાંપનાર દૈત્યોના સંહારનાર નૃસિંહ અવતારને હું ભજું છું ॥ ૫ ॥

ચરણકમલમાંથી નીકળતા જલ પ્રવાહથી જગત્‌ને પાવન કરનારને, દૈત્યોના રાજા બળી પાસેથી ત્રણ પગલાંનું બ્હાનું કરી ત્રણ લોક જીતી લેનાર વામરૂપ વામન ઈશ્વરને, હું નમું છું ॥ ૬ ॥

નૃપં કાર્તવીર્યં મહાવીરવર્યં,રણે પાતયન્તં કુઠારદ્વિતીયમ્ ।।
રિપું ક્ષત્રિયાણાં સ્વભક્તિપ્રિયાણાં, ચતુર્વર્ગદં ભાર્ગવં
રામમીડે ।। ૭ ।।

સુહાસ્યં દશાસ્યાદિરક્ષોગણાનામહન્તાપરાણાં નિહં-
તારમીડયમ્ ।। ભવધ્વંસકં હંસવંશાવતંસં, ભજે ભકત-
ભદ્રપ્રદં રામચંદ્રમ્ ।। ૮ ।।

ધરાભારરાજન્યસૈન્યક્ષયાર્થં, વિધાત્રાઽર્થિતં

મહાવીરોમાં શ્રેષ્ઠ કાર્તવીર્ય રાજાને રણમાં પાડ-
નારને, ક્ષત્રિયોના રિપુને, પોતાની ભક્તિ પ્રેમવાળાને
ચારે અર્થ, ધર્મ, અર્થ, કામ, મોક્ષ આપનારા બીજા
કુહાડી ધારણ કરનાર ભાર્ગવ રામને હું ભજું છું ।।૭।।

દશમુખી રાવણાદિ અતિ અભિમાની રાક્ષસોના
હણનાર, સુંદર હાસ્યવાળા, જન્મ મરણ નાશ કરનારા,
સૂર્યવંશના આભૂષણ, ભક્તોને ભદ્ર (સારૂં) આપનારા
રામચંદ્રને હું ભજું છું ।। ૮ ।।

ક્ષત્રિય સૈન્યનો ભાર નાશ કરવા માટે બ્રહ્માએ
માંગી લીધેલા દેવ અહીં અવતર્યા તે વ્રજને આનન્દ

દેવમત્રાવતીર્ણમ્ ।। વ્રજાનંદદં નન્દગેહે રમન્તં, ભજે દેવકીનન્દનં વાસુદેવમ્ ।। ૯ ।।

અહિંસાપરં ધર્મમાપાદાયન્તં, ક્રતૂદ્‌ઘોષકૃદ્વેદનિન્દા પ્રવીણમ્।। જીનસ્યાત્મજં કીકટે વ્યક્તિમાપ્તં, ભજેઽતકર્યં લીલં પ્રભું બુદ્ધરૂપમ્ ।। ૧૦ ।।

તુરંગાધિરૂઢં કરાલાસિહસ્તં ખલમ્લેચ્છ સંદોહ

આપનારા નન્દના ઘરમાં રમતા દેવકીનન્દન વાસુદેવને હું ભજું છું ।। ૯ ।।

કીકટ પ્રદેશ (બીહાર પ્રાંત)માં જૈન મહાત્માના પુત્રરૂપે પ્રકટ થયેલા, પરં અહિંસાને ધર્મ દોરતા, બળીદાન સામે બંડ ઉઠાવનાર, વેદ નિંદામાં પ્રવીણ, અતકર્ય લીલાવાળા, બુદ્ધ રૂપ ભગવાનને હું ભજું છું. ।।૧૦।।

ઘોડા પર આરૂઢ થયેલ, હાથમાં ભયંકર તરવાર ધારણ કરનાર, ખલ તથા મ્લેચ્છોના સમૂહને મારનાર, યજ્ઞયાગાદિ ક્રિયાના અભાવવાળાં ભયંકર રૂપ ધારણ

સંહારકારમ્ ॥ મખાદિક્રિયાવર્જીતે ઘોરરૂપે, કલૌ ભાવિનં કલ્કિરૂપં નમામિ ॥ ૧૧ ॥

અજન્માક્ષયં સચ્ચિદાનંદ રૂપ ॥ મનોવાગતીતં મુનિધ્યાનગમ્યમ્ ॥ જગદ્વ્યાપકં નિર્મલં નિર્ગુણં ત્વાં, પરં બ્રહ્મ નિત્યં હૃદા ચિન્તયામિ ॥ ૧૨ ॥

શ્રીઉપાસની મહારાજાએ નમસ્કાર નં. ૨૦ પ્રમાણે

પ્રાર્થના નં. ૨૧ „

પ્રદક્ષિણા નં ૧૦ „

કરનાર, કલિયુગમાં ઉત્પન્ન થનાર કલ્કિરૂપને હું નમું છું. ॥ ૧૧ ॥

જન્મરહિત, અક્ષય, સચ્ચિદાનંદ રૂપ, મન વાણીથી પર, મુનિઓના ધ્યાનમાં(જ) આવી શકે તેવા જગત્‌ને વ્યાપી રહેલા, નિર્મલ, નિર્ગુણ પરબ્રહ્મ તારૂં હૃદયમાં ચિંતન કરૂં છું ॥ ૧૨ ॥

શ્રીઉપાસની મહારાજના નમસ્કાર નં,૦ ૨૦ પ્રમાણે

પ્રાર્થના નં. ૨૧ „

પ્રદક્ષિણા નં. ૧૦ „

અદૃષ્ટ નિરાકાર પરમેશ્વરની ગુપ્ત વાતો
પ્રત્યક્ષ અનુભવમાં આણી આપનારૂં
મુખ્ય સાધન

એટલેજ

સર્વ શાસ્ત્ર સિદ્ધાન્ત

અથવા

શ્રી સાઈ વાક્ સુધા

અથવા

શ્રી ઉપાસની મહારાજના પ્રવચનો.

ભાગ-૧

રોયલ સાઇઝ પાના ૫૩૭

પાકું પુઠું કીંમત ફક્ત રૂ. ૨-૦-૦

Printed by Dahyabhai Dolatram Shah at his
Harihar Printing Works,
Panch-kuva Char Rasta, Ahmedabad
and
Published by Ramprasad Hiralal Yoddha
"Hira-Bhuvan" Jati's Pole, Sankdi Sheri Ahmedai